

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredni nedelje in praznike.

Inserati: Prostor 1 m/m x 54 m/m za male oglase do 27 m/m višine 1 K, od 30 m/m višine dalje kupijski in uradni oglasi 1 m/m K 2—, notice, poslano, prekliti, izjave in reklame 1 m/m K 3—. Poroke, zaroke 80 K. Zenske ponudbe, vsaka beseda K 2—. Pri večjih naročilih popust.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravištvo „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knafljova ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 304.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:		v inozemstvu:	
celoletno naprej plačan	K 300—	celoletno	K 420—
polletno	150—	polletno	210—
3 mesečno	75—	3 mesečno	105—
1	25—		35—

Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno po nakaznici. Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knafljova ulica št. 5, I. nadstropje. Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisane in zadostno frankovane. Rokopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 120 K Poština plačana v gotovini.

Dr. Milenko Vesnić:

Jedinstvo ali zveza?

Le cose sono più sapienti degli uomini: Le cose pensano.

Nicola Tommaseo. (»Novi Život«.)

II.

Dne 4. jun. 1843 je napisal Tommaseo Capponiju pismo, v katerem pravi med drugim: »Dobro se zavedam, da se narodi ne predavajo posamično, tudi ne verujem, da bi se bili kdaj predavali, toda imena imajo zame velik pomen. Ako se to smatra za pedantičnost, potem sem jaz neozdravljiv pendant... Nesporno je, da hoče Karlo Alberto oprati svoje prejšnje grehe, izpostavljajoč se nadaljnim strelcem. Toda njegovi strežniki uporabljajo njega kot svinčenko proti nam in naši časti. Drago mi je, da se strinja v tem, da stoji Piemont pod ostalo Italijo, kakor tudi v tem, da bi njegovo gospodstvo bilo v bistvu eno in isto kakor avstrijsko.« Na nasvet, naj se v teh težkih razmerah pokliče na pomoč Francija, je Tommaseo dne 13. junija leta 1848. odgovoril, da bi Francoska ne mogla dlje časa vsirati na tem potu, ako bi pa tudi ostala krajši čas pri nas, bi nam njen jarem ne bil ložji od avstrijskega. Tudi Piemontska okupacija bi se na koncu koncev pretvorila v osvojevanje in zavajanje, ki bi bilo tembolj omraženo ljudstvu, ker bi bilo zavito v plemenske nazive in ker bi za vršili bratje.

Dne 29. junija 1848 je Tommaseo poudarjal med drugim: »Zdi se, da verujete v dve stvari: v italijansko ujedinjenje, to je v priklonitev Italije Piemontu, in v srečen in trajen izhod iz strašnih in pedantskih sredstev, s pomočjo katerih hočejo ustanoviti veliko kraljevino. Toda pravim vam, da so te razmere še podojile nesložnost. Vi zahtevate, da bi se mi podvržli ustavotvorni skupščini, a ne Karlu Albertu, pozabljate pa pri tem, da so se Vincenza, Padova in Treviso izrekle za edinstvo, pa so še vedno pod Avstrijo. Karlo Alberto pa ni še niti z mezinem zanil zanje. Lahko bi se povedalo marsikaj, toda tega ni mogoče storiti v pismih; sedaj manjše kakor kdaj prej... Pohlepnost piemontska, da požre Toscano, in ostale pokrajine, je zares bolj bedasta kakor krivična. Ali kadar kdo izmed Vas govori o Karlu Albertu, se zdi, kakor da bi govoril o italijanskem Mesiju, dasi veste bolj kakor jaz, da sta tako Karlo

kakor Alberto nemški imeni in da je savojška rodbina nemškega pokolenja.

Na poziv, da bi se beneško narodno predstavništvo izjavilo o tem, da li bo ta oblast ustanovila posebno državo ali da se bo ujedinila s Piemontom, odgovoril: »Dvigam svoj glas proti pozivu piemontskih čet v Benetke, in sicer iz tega razloga, ker bi lahko nastale zelo nevarne nepravilnosti iz neopredelnosti njihove vojne sile, kakor tudi zaradi tega, ker bi mogel biti njihov prihod istočasno s sklicanjem beneškega narodnega predstavništva, ki bi naj odločevalo o tem, da-li se Benetke združijo s Piemontom, samo čin zlonamernosti ali zasmeha in končno tudi za to, ker dvomim, da bi nam Piemont mogel pomagati, tudi ako bi nam hotel.«

Capponi je nato odgovoril: »Ne verujem v ujedinjenje, niti ujedinjenje ene Italije, ki je ujedinljiva, to je ene Italije na severu od Rubikona ali Padovske Italije. Želel bi, da bi se le-ta ujedinila, ali da bi se to moglo izvesti, bi bilo treba, da se vanjo sprejme tudi Piemont. Toda bojim se, da bodo Piemontezci in njihovi pristaši to onemogočili in zaradi tega se jaz nanje jezim. Prepričan sem, da škoduje piemontsko pokrajinstvo Italiji, kakršno si jaz želim, dasi se ne bojim prisilnega ujedinjenja. Ako bi se pa to poskušalo izvesti, bi to upropastilo ne samo Piemontstvo, marveč tudi sam Piemont.«

Dne 30. junija 1848 je Tommaseo pisal: »Bog, ki je nam poslal Pija IX. in ki probuja po vsi Evropi duh narodnosti, bo imel usmiljenje tudi z Italijo. Morda on želi, da se Piemont in Lombardija, ki doslej deanski nista bila italijanska, približata pravi Italiji, ako se nočeta z njo ujediniti, kar je bilo od nekdaj posele osvoboditve. Ali ono, kar mi povzroča v današnjih razmerah strah, je prevara, združena na grd način s silo, ali vse to prihaja od hladnega in pedantnega Piemonta.«

Kasneje pa je Tommaseo v svojem neizdanem delu »Venezia negli anni 1848 e 1849« izrazil tole svoje prepričanje: »In ako pride trenutek za ono, kar se je dočela odveč nazivati splošni ustanek, izraz, ki je postal naravnost smešen, kakor tudi izrazi »prvenstvo in avto-

nomija«, obliubljam jaz v imenu vseh poštenjših in pametnejših Benečanov že danes za čas, ko mene več ne bo na tem svetu, da se bodo oni ujedinili s Piemontom hitro in dejansko brez kakršnekoli predhodne pogodbe, in to ne v parlamentu ali na dvoru, marveč na bojnem polju, izpostavljajoč svoje življenje in zaupajoč ne toliko obljubam, ki bi se jih lim šepetale na uho, ali govorom, napisanim na papir, marveč zapuščajoč v čast piemontskega naroda, zavedajočega se svojih dolžnosti in interesov, naroda, v katerem se rodi zdravil duhovi in iskrene silne duše.«

Še enkrat se potrjuje s pomočjo teh izjav, ako jih primerjamo z dogodki, ki jih preživljamo danes.

stari pregovor, da se zgodovina ponavlja. Ali se dejanski ne nahajajo že v citiranih vrstah razlogi, ki jih gospodje Radič, Bertič, znani pristaši Narodnega kluba in Slovenske ljudske stranke navaajo danes proti našemu narodnemu jedinstvu?

Toda tolažba za mene in za vse one, ki mislijo v tem vprašanju kakor jaz, je, da je navzlic vsem tem uvaževanja vrednim ali vendar malenkostnim težnjam zmaga logika razvoja ter je tako v Nemčiji in v Spaniji kakor v Franciji in Italiji izvedla ujedinjenje in da se je to povsod pokazalo ne samo kot državotvorni činitelj, marveč istočasno tudi kot najboljša obramba pred vsimi tako notranjimi kakor zunanji opasnostmi.

Prah u oči.

Beč, 26. januarja 1921.

Beogradske »Delce«, a po njemu i druge jugoslovenske novine donele su ovih dana razgovor, što no ga je imao s nekim novinarom talijanski poslanik u Beogradu, conte Manzoni. U tom je razgovoru ovaj izaknuo, kako Italija hoće živeti u najvećem i najiskrenijem prijateljstvu s Jugoslavijom kako hoće izpuniti do u neimanje tačine rapalski ugovor itd. Na novinarjevo pitanje: Hoće li Italija, koja si je podvrgla preko po milijuna Jugoslavena, omogućiti istima, da sačuvaju svoju narodnost i da se razvijaju u narodnom duhu? — odgovorio je grof Manzoni doslovno: »Gospodine, vi ste bili u Italiji, te ste imali prilike uveriti se, da u njoj vlada potpuna sloboda u svakom obziru i da je Italija gostoljubiva. I Jugoslaveni uživaju u granicama naših zakona potpunu slobodu. Moći će se potpuno razvijati u svom nacionalnom duhu i sačuvati svoj jezik i sve svoje nacionalne osobine.«

Možda dotični novinar nije sve zapisao, što mu je rekao talijanski poslanik; ali je stalno, već po gornjim rečima, da je smisao njegove izjave bio isti, kao kod izjava drugih Talijana, naime da će sada podvrgnuti Jugoslaveni uživati u nacionalnom pogledu sva prava, koja uživaju već od prije podvrgnuti Slovenci u čeladskoj krajinici ili Arbanasi u južnoj Italiji. To jest, njihovo pravo, njihova sloboda biti će u tome, da čim pre postanu janičari, da se potalijane, da ne misle više na nikakov znak narodnog života, pogotovo ne na narodnu školu i crkvu, na narodna društva i zastavu, na svoj jezik u uređima i javnom prometu.

Druge je stvar hoće li se današnji Jugoslaveni prilagoditi takvoj slobodi talijanskoj: pače, sudeći po žilavosti koju su pokazali kroz dve godine talijanske okupacije od časa primirja do

sada, ne čini se, da će Italija baš lako pregrizati ovaj tvrdi orač.

Kad su Talijani iza obustave neprijateljstva na fronti zaposeli naše primorske krajeve, htjeli su se pokazati kao spasitelji i donosioci slobode te čuvari mira i reda. Proglasi u jugoslovenskom jeziku, izjave o otvaranju jugoslovenskih škola, slobodno vijeće naše trobojnice, obećano postovanje narodnog jezika u svim granama javnoga života — sve je to trajalo samo kratko vreme. Čim je sva zemlja bila poplavljena talijanskom vojskom, prestala je svaka sloboda za jugoslovenski narod, zabranjene su narodne trobojnice, zatvorene su ili pretvorene u talijanske škole, narodni se je jezik istisnuo iz ureda i prometa, narodni su ljudi proganjeni, internirani, utamničeni, na lahku ruku osuđeni, čak i potjerani iz svog zavičaja.

Najgore je došlo u mesecu julu 1920. kad je talijanskoj rulji bijesnih fašista bilo slobodno paliti i robiti, tući i ubijati Jugoslavena, njihove domove, sve uz sudjelovanje kraljevske italijanske vojske, a pod zaštitom kraljevskih talijanskih oblasti. Za sve one zločine, nikomu ništa: za sve grube milijune štete naređene neudržnim žrtvama onog barbaričkog zulumu, ni da bi se uzale talijanske vlasti!

Uze sve to, i conte Manzoni u Beogradu, kao što drugie drugi zastupnici Italije javljaju na sve strane svijeta, da će Jugoslaveni pod Italijom uživati najveću slobodu i sva prava kao jednakoopravni državljani.

I zec u polju i ptica u zraku uživa potpunu slobodu, ali kad se na nje namiri lovac, jao si ga nima. Za Jugoslavena u krajevima, koje je dobila Italija, lovac su uvek na poslu: bilo u odori vojnika ili karabinjera; bilo kao činovnici, popi, učitelji; bilo kao gadnjanjškala iz krugova one rulje, što je početkom rata u Trstu, Puli i dru-

guda, s austrijskim vojničkim glasha-ma, jurisala na naš narod, a u maju 1915 i na talijanski.

»Italija je gostoljubiva«, veli conte Manzoni i možda ima pravo, ako misli time na seljački primitivni talijanski puk n. pr. u Umbriji i Toskani ili na Sardiniji. Ali u krajevima onkraj Soče, gdje osim u Trstu i u nekoliko istarskih gradića niti nema Talijana, Italija nije i ne može biti gostoprime-vač je ona gost, koji je žalibože postao gospodar. Jugoslaveni u tim krajevima ne trebaju talijanske gostoljubivosti, oni su u svojoj kući na svojoj zemlji te traže samo, da im se ne gaze čovečja i narodna prava. Jedino na toj našta mogli bi se sprizdati sa sudbinom, da žive kao državljani Italije, politički odeljeni od svoje braće u Jugoslaviji, ali u nacionalnom i kulturnom pogledu s njome ujedinjeni.

General Caviglia kao vojnik, koji ne pozna prilike, mogao je reći jednom u rimskom senatu, da Jugoslaveni koji su u povestno doba prešli preko granice Triglav - Snežnik prema moru, dakle po njegovom shvatanju u Italiju, ili moraju postati Talijani ili seliti na-izraz preko iste granice. Ali conte Manzoni i svaki pametan čovek morao bi znati, da Italija nije nikada u povesti imala granice na crti Triglav - Snežnik, da je isti veliki Mazzini stavio granicu talijanskog naroda na ušću Soče, da su Jugoslaveni na području Soče i Rječine svo do mora starosjedioci, kompaktni i u neprotignutoj vezi sa ostalim jugoslovenskim narodom već 14 stoleća, da su se održali u svom narodnom značaju kroz toliko vijekova usprkos najžešćih udarača sudbine, usprkos zulumu njemačkih vladajućih porodica i pohlepnosti mletačke republike, usprkos otrovne politike mačeha Austrije i njenih miljenika Talijana u Trstu, Gorici i Istri.

Kao poslanik Manzoni govorili su već pre u istom smislu i Tittoni i Nitti, i Sforza i Giolitti; ali njihove su reči bile uvek samo prah u oči neupućenima, a činjenice u Primorju su ih uteravale u laž. Dosta spomenuti nekoga, a da se vidi kakvi će jaram da nose Jugoslaveni pod Italijom. Jedina hrvatska gimnazija u Pazinu bila je odmah zatvorena; stotine hrvatskih škola u Istri su ili ukinute ili preko noći pretvorene u talijanske; karabinjeri i politički komisari, davajući sudu zatražene informacije o svedecima, kažu n. pr. one smo im se verovali, jer su slovenskog obožavač (pono si plu loro credere, perche sono di sentimenti slavici); sinovi kvestora, činovnici, oficiri sudjeluju kod zulumu fašista izbacju bombe proti Jugoslavenima; s jednim narodnjem vojničkom zapovednika bivaju ukinuti svi zakoni glede porabe jugoslovenskog jezika; brzojavke se mogu predati i u japanskom, samo ne u jugoslovenskom jeziku; društva jugoslovenska ne mogu dati znaka života, držati skupštine, priredjivati zabave, ako se ne odreknu svog nacionalnog obilježja; imena ta-

Aleksander Dumas, sin: 13

Kiparjeva pravda.

Roman.

(Dalle.)

Ni se mi treba sramovati in lahko povem vam, mladi mož, ki si sami služite svoj kruh, da sva preživeli v Parizu dneve, ki nisva imeli niti vinarja v rokah. No, Iza je pela, in živeli sva prav dostikrat od dela svojih rok. Dobronovska pa proda naša mošničke, ki jih je sama vezla! Vprašali boste morda, čemu potem hodiva na bal. Ali privoščiti moram ubogemu otroku vendar tudi malo zabave, in ta gospa Lespéronova gotovo pozna ugledne ljudi, ki bi nam lahko koristili.

Nedavno sva se sešli pri njej z gledališkim ravnateljem, ki je bil pripravljen plačevati mi penzijo 4000 frankov na leto, ako mu zapam Izo. Zavezal se je, da mi plačuje toliko do Ižinega nastopa, ki naj bi se vršil šele tedaj, če pokaže Iza resničen talent. Prevzel je vso odgovornost in je bil pripravljen kriti vse stroške njene izobrazbe. Razume se, da sem odklonila. Iza na oder! Nikdar! Reči hočem s

tem samo, kakšen vtisk napravila Iza takoj povsod, kjer se pojavi. Seveda kot izralko z dvakrat stotisoč franki gaže bi jo že rada videla, ampak kot ženo moža brez plemstva, ki je ne razume. Nemogoče. Ali si morete misliti, da bi bila Iza soproga kakšnega uradnika? Ustvarjena je za to, da blesti vedno na višku! — Ampak ne sme se dati ljudem v zobe, zato tako pazim na njo. Saj je posebej nedolžnost in ni še nikoli ničesar videla niti slišala, kar bi bilo vzvalovilo njeno dušo in jo spravilo iz ravnotežja.

Tudi jaz nisem imela nikakega kompromitirajočega doživljanja, dasi sem bila tako lepa. Se danes bi se lahko dobro omožila, a ne maram. Iz teh vzrokov torej sem hitela sem, ko sem zvedela, da je mlad gospod pri Izi... Vedela nisem pač, da ste vi, pa tudi če bi bila vedela, bi bila vseeno hitro prišla. Kajti tudi vi ste mi tujec, in mladi gospodje vzamejo, kar morejo.

Vsak dan naju zasledujejo na cesti, ker sva ubogi in si ne moreva vzeti voza. Iza je videti starejša kot je v resnici. Šele v dveh mesecih bo štirinast let. Ampak mala damica ima divno postavo! Tak model bi bil prava sreča za umetnika.

Toda tega vi še ne poznate. Včasih so bile odlične dame slikarjem in kiparjem popolnoma gole model. Danes bi se ljudje zgrazali nad tem. Da, časi so postali drugi. Sicer pa je lepota v aristokraciji destitucija dedična. Izin oče je bil med najlepšimi možmi, ki si jih morete misliti. Tamle visi njegov portret, ki ga vlačim vedno seboj, dasi mi je to nerodno, ker je res prevelik. Okvir sem prodala, ker je bil preveč okoren. In potem sem morala še marsikaj drugega tudi prodati. Ali veste, odkod prihajam? Lubi Bog, od starinarja! Zato sem šla tako zgodaj z doma. Zastavila sem nakit, ki ga je avstrijski poslanik podaril moji hčeri, ker je napravila njegovi hčeri vzenino. Brez tega nakita ne vem, kako bi dalje. Razume se, da ostane to seveda med nami; od sramu bi me bilo konec, če bi ljudje spoznali moji pravi položaj. Sicer pa pričakujem denarja s Poljskega, dotlej pa moramo životariti.

XII.

»Bog v nebesih, milostiva gospa,« sem dejal glnjen, kakor hitro sem mogel priti do besede, »sam sem ubog in popolnoma razumem vašo nesrečo. Kajti tudi moja mati

je bila nesrečna; ampak sedaj že zaslužim denar, in če vam morem služiti, bom najsrečnejši človek na svetu.«

»Vi ste dober mladenič,« je odgovorila komtesa in je stiskala moje roko med svojima. »Toda za sedaj sva preskrbljeni. Ako pa zaidem pred odhodom v zadrego, pridem gotovo k vam. Na to se lahko zanesete. K sreči stanujem tu brezplačno; stanovanje mi je namreč prepustil star znanec, ki preživlja zimo vedno na jugu pri svojem sinu. Sicer ni lepo tukaj, ampak pripravno je.«

Sedaj se je vrnila Iza, popolnoma oblečena v zimsko obleko.

Dani sta nameravali iti ven, in tako se je morala sedaj obleči matl. Ostal sem sam z Izo, čije obrazce je postal mahoma otožen, skoraj bolesten. Njene velike oči so bile široko odprte, njena lica blela, njene napoli odprte veke vele. Sedla je k oknu in je gledala v sivo jutro in videti je bilo, da jej hoče biti slabo.

Sedaj se mi je še bolj zdelo, kako slična je Minatiju in lotil se me je grozen strah, da bi mogla umreti kakor on.

»Kajak me tako gledate?« je vprašala.

»Zdi se mi, da ste bolni in to me vznemirja.«

»Malo se mi vrti v glavi; tako se mi godi vedno, kadar spim premalo.«

»Čemu hodite potem na bale, ko vam vendar to škoduje?«

»Mama ukazuje, in — saj mora biti.«

»Zakaj?«

»Oh, poidite!«

Drugega ni odgovorila.

»Ampak to še ni vse. Nenavadno podobni ste nekemu mojemu bivšemu tovarišu.«

»Dečku?«

»Da.«

»Hvala za kompliment.«

»Toda bil je lep kakor deklica.«

»Kako mu je bilo ime?«

»André Minati.«

»Kje ste se seznanili z njim?«

»V nekem zavodu pri gospodu

Freninu. Tam je umrl.«

Zaklicala je:

Mama!

»Kaj?« je vprašala komtesa v sosednji sobi.

Iza je dolgo govorila poljski, pri čemer me je skrivaj pogledovala. Ta previdnost je bila odveč, ker nisem razumel niti besedice.

ločvora in upoštevajoč mesta bila su iznakažena; i tako bi se moglo nabirati dugo i dugo, sve u dokaz, kako jedno govore velika gospoda italijanska, a drugo čine izvršujući organi medju jugoslovenskim narodom.

Nema dvojbe: Italija i Jugoslavija trebaju mira i mirnog života kao susjede. Ali ni jedna ni druga se ne smeju varati, da će moći uživati mir, ako odsečena grana jugoslovenska pod Italijom ne bude mogla slobodno živiti svojim narodnim životom.

Sodba javnosti.

Ministerijalna komisija, ki preiskuje produkcije stroške Trboveljske družbe v raznih rudnikih, ne bo dognala za nas prav nič novega. V mnogih člankih smo že lanske leto nepobitno s številkami dokazali, kakšne dobičke dela ta družba. V tem pogledu toraj ne bodejo sedaj dognani resnični produkcijski stroški za nas prav nikako presenečenje; ali je Trboveljska družba ostrigla državo (železnice) in privatne konzumente za 1 milijon več ali manj kakor smo mi izračunili, pa je stvar brez pomena. Pomembno pa je, da bodejo naše trditve o neopravičenih cenah premogu popolnoma dokazane, — kar tudi tedaj nihče stvarno ovrči ni mogel —; še bolj pomembno pa bode dejstvo, da Trboveljska družba ni samo po naravnost verižniških cenah strigla konzumente, temveč da je po ustroju svojega knjigovodstva in načinu računanju prikrasala državo na davkih letno za horendne svote. Poleg skubljenja nesrečnega konzumenta, ki je bil prisiljen kupovati trboveljski premog, — ker drugega ni bilo —, še škoda države pri davkih: tega ne sme prenesti naša država, predvsem finančna uprava, niti naša javnost brez primernih protukrepov.

Nas zanima pa danes pred vsem drugo vprašanje in to je: Kako je bilo sploh mogoče, da je Trb. družba na tak način in v takem duhu postopala napram konzumentu in državi dobri 2 leti?

Znano je, da se nahaja družba, čije sedež je še vedno Dunaj, pod državnim nadzorstvom. Kašna uprava je torej to, če se godi take stvari pod državno kontrolo. Vlada je imela kot nadzorstvena oblast vpogled v vse poslovne knjige v rudnikih. Če je ta vršila ta vpogled, potem je morala že zdavnaj videti te stvari; kajti kar je sedaj ministerijalna komisija dognala v nekaj urah, ni moglo ostati skrito državnemu nadzorstvu, če se je količkaj bavilo z družbenim poslovanjem! Čemu je Osrednji urad državnih montan obratov cele tedne preračunaval kalkule o cenah premogu in čemu je bodil n. pr. v Trbovlje v svrhu revizije teh kalkulo? Obstaja torej popolnoma upravičena domneva, da je bilo to državno nadzorstvo le fiktivno in da se ni izvajalo tako, kakor bi se moralo v interesu države in javnosti. Govori se pa še mnogo več in sicer take stvari, ki so skoraj neverjetne. Trdi se namreč, da se dotičnemu vladnemu organu, ki je imel nadzorovati knjigovodstvo in vse poslovanje družbe, niso dajala nikakva navodila in v to potrebna oblast; če je ta organ prošil na pristojnem mestu za instrukcije in poverilo, da izvrši to ali ono, so ostali njegovi dopisi in naznanila nerešena itd.

Vse to kriči po pojasnitvi; ako je vrhovno nadzorstvo tako vršilo svoj posel, potem je temu kriva le oseba dotičnega drž. funkcionarja, ki ni nihče drugi, kakor gospod dvorni svetnik Mohor Pirnat. Nesposobnost, ali kaj? Prizadeti konsumentje, so vsled takega postopanja trpeli velikansko škodo. Cene premogu je pravzaprav določala vlada; ta velevažni referat si je znal pridobiti omenjeni gospod, ki je bil vedno vneti zagovornik visokih cen trb. premogu.

Visoke cene premogu so bile vzrok podražanja vseh življenskih potrebščin, bodisi, da so bile industrijskega ali drugega izvora. Našo železindustrijo so spravile visoke cene premoga direktno na rob propada. Danes stoji največja obrati te vrste pred resno krizo, ker so njih proizvajalci stroški vsled tukajšnjih cen premoga silno visoki in tem podjetjem ne bode mogoče vzdržati sprito tuje, predvsem nemške konkurence, kljub uvoznim carinam, ki tuje blago znatno podražajo; nemški premog je namreč za skoraj 80% cenejši! Tudi cene stavbnega materiala so v

Talijani su, a da ne treba pozicati u starija doba, iskazali najveću počast i slavu junacima, kakvi su bili: Cesare Battisti i Nazario Sauro, jer su, prema austrijski državljani, ljubili svoju talijansku narodnost toliko, da su i smrt poneli za oslobodjenja Italijane od Austrije. Sa takvog stanovišta neka Italija uredi svoj odnos prema podvrgnutim Jugoslovenima, pa će biti mir. Inače nikada! Dr. J. Z.

veliki meri odvisne od cene premoga; mislimo na apno, cement, opeklo! Za proizvodnje teh se potrebuje znatne množine premoga; če je premog drag, se podraži apno, cement, opeka, železo itd. Ker so bile cene premogu pri nas pretirano visoke in ker je producent n. pr. opeke, to stroške za kurivo prenesel samoočisti umeno na svoj izdelek, je jasno, da je bila n. pr. opeka neprimerno dražja, kakor bi bila pri pravih cenah premoga. Enako je z vsemi industrijskimi proizvodi in če se zasleduje cela vrsta teh podražanj, se odkriva pravi groh tistega, ki je imel nadzirati Trb. družbo tudi pri njenih cenah za premog.

Vsa javnost je enodušna v obsodbi takega početja. Nikakor in nikoli nam ne bo nikdo dopovedoval, da državni organi niso poznali postopanja Trb. družbe; postavljeno so bili za to, da nadzorujejo v dr. žavnem in javnem interesu poslovanje te družbe in če to poslovanje ni bilo pravilno, je krivda državnih organov, še večja, nego trboveljske gospode. Ta gospoda je šla enostavno le za čim večjim profitom in se je v pest smejala vsem vladam in nesrečnim konzumentom. Vladni organ pa, ki je moral poznati do dobrega vse družbno poslovanje, je videl vedno korektno poslovanje družbe in s tem zavajal v zmozo druge. Kriv je tudi, da sedaj minist. komisija v sramoto naše slovenske uprave odkriva pravi položaj. Zato je pa naša in vse javnosti enodušna zahteva, da izjane iz tega pozorišča.

Ako to ne bode zadostovalo, bode postopanju posvetili še več tiskarskega črnila; ogromno moralnično in gmočno škodo, ki je storjena treba popraviti. Naš boj bo neizprosno in do sleden, dokler se ta Avglijev hlev v naši upravi docela ne izčisti.

Drugo važno poglavje, ki zanima vso javnost, je poglavje investicij v rudnikih, na katerih račun je plačal konzument že leno število milijonov. Že skoro 2 leti se govori o Rajhenburgu, o Hudijami, itd. A premoga iz teh dobrih in hudič jani le ni in ni. Že za jesen 1919 se je obetalo oficijelno in neoficijelno vsaki dan po 10 vagonov iz Rajhenburga; za jesen leta 1920 se je vnovič obljubovalo po 5 vagonov dnevno iz Hudejame poleg 20 do 25 vagonov premoga iz Rajhenburga. Država, železnice in industrija so plačevali milijone in milijone na račun teh investicij, a danes se o njih mnogo manj čuje in govori, kakor kedaj prej. Ves tam - tam gosp. dvor. svetnika Pirnata je bil že pred letom dni na delu, da je inženirski pompezne komisije in ogleda v Rajhenburgu. Ko so bili s pomočjo teh komedij la. Potemkinove vsaj dovoljeni milijoni, pa gradi trb. družba vse mogoče stavbe, hiše, restavracije, vile, itd., le premog počiva mirno v zemlji in čaka časov, ko se bode dalo z njim skleniti obroč monopola, katerega kuje družba počasi a sigurno. Družba hoče najprej v svojo oblast spraviti ves domači premog; ko bode to doseženo, se bode lotila vprašanja uvoza tujega premoga in izvoza domačega premoga. S tem bo obroč monopola sklenjen; uvoz tujega premoga, bode zabranjevala lastnemu premogu v korist, z domačim premogom pa po svoje razpolagala tako glede cen kakor dodelitve. Ekor pozna trb. gospodo, bo vedel, kaj to pomeni; prizadeta industrija naj pravčasno spregleda in odpre oči, dokler ne bo prepozno.

Naše mnenje je, da je tako v interesu države kakor vse javnosti, da se vsaj sedaj, ko se je vendar enkrat odkrila morala te židovske družbe, prebije obroč, katerega kuje družba, že nad leto dni v korist židovskega kapitala in v škodo naše države ter malega in velikega konzumenta. Trboveljska družba ne sme imeti v svoji roki prste razpolage z našim premogom.

Politične vesti.

— Klerikaleci in demokrati. Beograd, 31. januarja. Klerikaleci so potom poslanca dr. Mandića imeli popolnoma neobvezne pregovore s skupino demokratičnih poslancev, sedaj pa razglasa, da so ta pogajanja del vzrokov, da so se odločili, da položje zahtevano prisego in da se je ob priliki teh dogovorov razpravljalo tudi o vprašanju vstopa klerikalne stranke v vlado. Temu nasproti je demokratiški klub na današnji seji ugotovil, da je smatrati razgovor skupine članov z dr. Mandićem kot nekako informacijo politikov iz dveh si nasprotujočih taborov. Razpravljalo se je na tem sestanku samo o obrisih načrta ustave in se te pogovore med dr. Mandićem in skupino demokratov nikakor ne more smatrati za službene. — Nadalje je demokratiški klub razpravljajal na današnji seji o načrtu ustave ter o vseh onih vprašanjih, glede katerih doslej še ni bilo nobene definitivne odločitve. Ugotovilo se je, da vlada med vsemi člani kluba glede vseh točk popolno soglasje.

— Boj za ustavni odbor. Beograd, 31. januarja. Za današnje popoldanske

sejo konstituante so mobilizirali vsi klubi vse svoje člane ter jih brzojavno pozvali v Beograd, ker gre za najvažnejšo točko: »Izvolitev ustavnega odbora!« — Kolikor se da izvedeti iz parlamentarnih kulis, nameravata Korosev in Narodni klub postaviti skupno kandidatno listo, muslimani posebno listo zase, istokotaj komunisti. Demokrati in radikalci bodo postavili najbrže skupno listo, ki bo prodira z veliko večino, tako da boste imeli tri dve stranki v ustavnem odboru absolutno večino.

— Centralizem in srbijanstvo. Med beogradskim »Trgovinskim Glasnikom« in zagrebškim »Obzorom« se razvija polemika o srbijanstvu in centralizmu, o vprašanju ali naj se naša država razdeli v 27 pokrajin, ali v 9 ali celo v 7 pokrajin. »Obzor« zastopa načelo, da je najbolje naravno, da se razdeli država na 7 pokrajin in sicer v Srbijo, Makedonijo, Črno goro, Hrvatsko, Bosno, Volvodino in Slovenijo. V tem slučaju bi se razdelila Dalmacija na tri dele, kakor bi to odgovarjalo zaledju. »Trgovinski

Glasnik« vidi v tem nevarnost za srbski narod, češ, da bi se na ta način raztrgal. Zopet se odvarja neokusna borba ali Srb ali Hrvat, katoličan ali pravoslavac, plemen ali narod in pričenja se natevanje, da naj bo 20 pretežno srbskih, 5 hrvatskih in 2 slovenski pokrajini. Vprašanje je glavno, v koliko bodo mogle nove pokrajine zadostovati same sebe, kako široka bo mogla biti njih avtonomija, njih samouprava ali pa v koliko bo moralo biti vse upravno telo centralizirano. Gotovo je vprašanje razdelitve države zelo važno, ne sme se pa skušati rešiti tega vprašanja samo na temelju historičnih pravic, niti ne samo na temelju narodnostnega vprašanja, še manj na verski podlagi, marveč morajo biti poleg vseh teh vprašanj merodajni tudi narodnogospodarski in splošno gospodarski vidiki. Očitajna: »To so pohrvačeni Srbi, to posrbljeni Hrvati.« ne spravijo vprašanja niti za ped naprej in bi morala že enkrat izginiti iz repertoaria politične argumentacije.

— Pogajanja z zemljoradniki. Zastopniki zemljoradniškega kluba so zahtevali od vlade, naj se nadaljuje pogajanja za skupno delo pri donasih npr. ustave. Vlada je s Pašićevim vodstvom sprejela njihove predloge in odredila za svoja delegata Marka Trifkovića in Svetozarja Pribičevića, zemljoradniki pa so s svoje strani določili dr. Lazica in Puclica. Pogajanja so se pričela, pa do danes še ni bilo uspehov. Zemljoradniki so ponovili svoje prejšnje zahteve in zahtevali ustavo na podlagi, ki so jo predlagali že poprej. Posebno važno položajo na rešenju agrarnega vprašanja. Izjavili so, da so pripravljeni pomagati vladi pri donasih ustave, če se sprejmejo njihove točke, katerih je sedaj že 22; če pa bi bil govor o njihovem vstopu v vlado, bi oni sestavili nove pogoje.

— Pomočnik finančnega ministra. V parlamentarnih krogih trdijo, da bo pomočnik finančnega ministra dr. Kostrenčič, vsenčičski profesor v Zagrebu. Če ta teza mesta ne bi sprejel, pride v poštev dr. Gjuro Gjurčić, član reparacijske komisije v Parizu. — Dr. Kumanudi je že prišel opravljati posle v finančnem ministertvu.

— Proti češkimi samostanskim šolam. Brijuni, 31. januarja. Ministr. Habermann in dr. Drtina prej. a dr. Susta zdaj so začeli kot naučni ministri posvečati posebno pozornost školskim šolam, ki so ležale avstrijskega in vaskelonaštva. Pravico javnosti izpustila v Pragi ena šola za drugo, ki je v rokav samostancev. V Pragi je zato med klerikalci velika razburjenost. V anketi, ki jo je sklical naučno ministertvo, je predlagal agrarec poslanec dr. Srdinok, naj bi se veronik iz šol ugneza reda odstranili in v senatu je bil sprejet predlog agrarna poslanca Smrke, naj se šolestvo reformira na temelju popolne ločitve cerkve in države. Poslanec dr. Bartoček je stavil v poslanski zbornici predlog za to ločitev: predlog pa se je zaradi nujnejših točk odložil na kasneje. V češkoslovaški jezidjo naglo!

— Še vedno pogajanja z zemljoradniki. »Niješe poročila iz Beograda, da so pogajanja med delegati zemljoradniškega kluba in demokratično-radikalnega bloka znatno napredovala. Razpravljalo se je o 20 točkah, ki jih je predložil zemljoradniški klub ter so se v teh načelnih vprašanjih stališča obeh skupin zelo zblížala. Jutri bodo dali zemljoradniki definitivni odgovor glede svojega vstopa v vlado.

— Radikalni klub za Pašića. »Riješe poročila iz Beograda, da je imel radikalni klub v soboto popoldne daljšo sejo, v kateri je razpravljajal o političnem položaju. Na tej seji se je ponovno ugotovilo, da je ves klub za politiko Nikola Pašića.

— Protirevolucionarno zbiranje boljševiških mornarjev. Vrhovni poveljnik ruske boljševiške vzhodne mornarice Razkonnikov je sporočil sovjetski vladi v Moskvi, da se je začelo med mornarji nevarno protirevolucionarno gibanje. Ako sovjetska vlada ne izpusti mornariške delegacije iz Kronstadta, bodo mornarji bombardirali Petrograd. Trocki je v pismu na mornariški sovjat v Kronstadtu označil uporne mornarje za pijanice, ki hočejo diktirati sovjetski vladi svojo voljo.

— Mučen incident na vsersuskem boljševiškem kongresu. V seji permanentnega odbora vsersuskega sovjetskega kongresa, ki se je nedavno vršil v Moskvi, je prišlo do škandaloznega incidenta, ki se živahno komentira v sovjetski Rusiji. Zinovjev je ostro napadel predsednika odbora za žitni promet Lvova ter izjavil, da ga ubije, kakor hitro se prikaže v Petrogradu. Lvov je odgovoril: Ne bojte se zame. Ubite v Petrogradu kolikor hočete ljudi in lažite zapadni Evropi kolikor hočete. Kar se tiče mene, vam moram reči, da je tak neumen človek, kakor ste vi, nevarnejši od sovražnika. Po teh besedah je prišlo do ostrega spora med pristajši Zinovjeva in Lvova ter je moralo vojaštvo napraviti red.

— Nemški vojaški župnik obdožen vojnih grozodejstev. Francoska vlada zahteva izročitev bivšega vojaškega divizijskega župnika Junga iz Wildbada v Alžaciji. Jung je obdožen raznih grozodejstev, izvršenih za časa svetovne vojne v Franciji. Würtemberski justični minister je odredil njegovo aretacijo, toda župnik Jung je takoj po aretaciji neznan kam pobegnil.

— Program novega madžarskega zunanlega ministra. Novi madžarski zunanji minister Gratz poudarja v svojem programu potrebo evropske solidarnosti napram sovjetski Rusiji in odklanja madžarske agresivne namene proti sosednim državam. Na ta način upa, da se bo

do odnosaj med Madžarsko in antanto prijateljsko izpopolnila, na drugi strani pa pričakuje normalnih odnosajev z nasledstvenimi državami.

— Francija in Vatikan. Iz Pariza poročajo, da je senatna komisija za zunanje zadeve sklenila odločitev vprašanja vzpostavitve diplomatskih odnosajev z Vatikanom. S tem vprašanjem se bo bavila posebna komisija.

— Hardingov zakon proti stavkam. Angleški listi poročajo iz Newyorka, da bo prva zakonska osnova novega ameriškega predsednika naperjena proti stavkam. Strojne točke tega zakona, ki vsebuje za voditelje stavk v tovarnah, ki izdelujejo življenske potrebščine, smrtno kazen, bodo popolnoma onemogočile stavke v Zedinjenih državah. Istočasno s tem zakonom se bo ustanovilo stavkovno sodišče, v katerem bodo zastopani delodajalci in delavci. Sodišču

Telefonska in brzojavna poročila.

ODLIKOVAN ZAGREBSKI ŽUPAN. —d Beograd, 31. jan. Zagrebški župan je odlikovan z redom sv. Save III. razreda. Zvečer priredi beograjska občina banket na čast zagrebškemu županu in delegatu mesta Zagreba pri svečanostih odlikovanja mesta Beograda s križem francoske častne legije.

OBDAVČENI POSLANCI. —d Beograd, 31. jan. Direkcija davkov je naložila na poslanske dnevnine davek 11 dinarjev.

ŠTETJE ČESKIH DRŽAVLJANOV. —d Praga, 31. jan. Kako poročajo »Narodni Listi« je češkoslovaško-narodni odbor odobril predlog, da se v Avstriji izvede privatno štetje češkoslovaških državljanov.

TRI MEDNARODNE KONFERENCE. —d London, 31. jan. Pariška konferenca je sklenila sklicati še tri nadaljnje mednarodne konference, in sicer eno v Bruslju, drugo v Londonu, tretjo pa v bližini Trsta.

PLEBISCIT V GORNJI ŠLEZIJ. —d Varšava, 31. jan. Nemški in poljski zastopniki pri glasovalni komisiji za Gornjo Šlezijo so se dogovorili, da pripuste neovirano k volitvam gornješlezjske Poljake, ki stanujejo na Poljskem.

PONESREČEN ITALJANSKI PARNIK. —d London, 30. jan. Brzojavka Lloydovemu Registru sporoča, da je italijanski parnik »Neptuno« 22. t. m. zapustil Port Artur in odplul v Brindisi. Na odortem morju je parnik pričel goreti. Reuterjev urad poroča, da se je bati človeških žrtev. Oni, ki so se rešili, so dobili opekline in so se rešili na angleško vojno ladjo.

MEJA V JUŽNIH TIROLAH. —d Innsbruck, 31. jan. Tiskovni urad za Južno Tirolsko javlja uradno: Mednarodna komisija je končno veljavno določila mejo pri sedlu Reschen, 3 km severno od premirne črte v dolžini 7 km, tako, da se državna meja križe z administrativno mejo občine Reschen in občine Nauders.

POMOČ AVSTRIJI. —d Pariz, 31. jan. Po poročilu »Petit Parisien« iz Londona se go-

bodo predsedovali najstarejši in najboljši ameriški sodniki. Vsi spori se bodo morali rešiti v 24 urah. Proti odločbam tega sodišča ne bo mogoča nobena pritožba.

— Poraz komunistov pri volitvah v Petrogradu. Petrograjska »Pravda« poroča, da so bili komunisti pri volitvah v revizijske soviete poraženi. V treh tovarniških okrožjih je bilo izvoljenih 77 »nestrankarjev« in samo 15 komunistov.

— Diplomatične fraze. »New York World« priobčuje razgovor svojega zastopnika z japonskim zunanjim ministrom, ki je izjavil, da bi Japonska pozdravila vsako ameriško akcijo za razorožitev. Na ta način bi se Japonska rešila konkurenčnega boja in bi mogla začeti z mirnim razvojem. — Tako govori japonski minister v času, ko naročuje japonska vlada v Angliji ogromen vojni material proti Ameriki.

—d Pariz, 30. jan. »Echo de Paris« poroča iz Marlona (Ohio), da je Hoover javno izjavil, da ne uvidi, zakaj naj bi Zedinjene države anulirale dolgove zavezniških narodov, če te več izdajo za svojo oborožitev, kakor je potrebno.

SESTANEK DR. BENEŠA Z AVSTR. KANCELARIJEM. —d Dunaj, 31. jan. Politische Korrespondenz priobčuje: Povodom svojega potovanja se češkoslovaški minister zunanjih poslov dr. Beneš sestane z avstrijskim zveznim kancelarijem dr. Mayrjem. Ta sestanek bo nudil obema državnikom priliko za obširen razgovor o splošnem in gospodarskem položaju.

ARETACIJE BOLIŠEVIKOV V PARIZU. —d Pariz, 30. jan. Tekom večerajšnega popoldneva so policijske oblasti izvršile pri slovanskih begunih hišno preiskavo. »Temps« javlja, da so odkrili boljševiško organizacijo. Glavni krivec je neki Abramowicz, ki je od zborovanja v Toursu dalje deloval za Trockega, ki ga je plačal. Vsega skupaj so zaprli 15 oseb. Organizacija, ki so ji prišli na sled, je menda dobavljala mednarodnim revolucionarjem ponarejene potne liste in legitimacije.

— Pariz, 30. jan. Abramowicz, ki so ga pri večerajšnji hišni preiskavi aretirali, je poprej stanoval v Nici pod imenom dr. Zalewski. Po poročilih iz Nice je menda doma iz Češkoslovaške. Neka diakinja, ki so jo tudi prišli, je najbrž doma z Dunaja in se piše Selma Berth.

KEMALLOVI POGOJI. —d Carigrad, 29. jan. Kemal paša je sporočil velikemu vezirju, da je angorska vlada stavila nastopne pogoje za udeležbo konference, ki jo sklicujejo zavezniki v Londonu: 1. takojšnja izpraznitve vseh turških ozemelj po tujih četah, 2. da se ne pripozna obremenitev s kakršnokoli odškodnino.

Iz naše kraljevine.

— Zagrebško finanče. Beograd, 31. januarja. Zagrebški župan ostane do torka v Beogradu, da se posvetuje s finančnim ministrom o finančnih razmerah zagrebške občine v svrhu vzpostavitve ravnateljstva v proračunu.

— Naš zastopnik na Dunaju. Novi opravniki kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev na Dunaju Svetozar Rasić, prvi tajnik kraljevskega ministrstva v Parizu, je nastopil svoje mesto.

— Zvižanje najemnine za stanovanje. Po naročilu ministertva je deželna vlada v današnji seji sklenila dovoliti, da zvišajo hišni posostniki v Sloveniji s 1. februarjem najemnine za stanovanje od 20% na 60% najemnine 1. 1914. Istočasno je dovolila zvišati najemnino za poslovne lokale na 100% leta 1914.

Neodrešena domovina.

— Republikanci v Zadru. Iz Zadra poročajo, da se je tamkaj osnovala republikanska stranka Dalmacije. V novo stranko so vstopili elementi, ki so bili v opoziciji proti skupini Giolitti-Crechia. Na proglasu stranke je podpisanih 50 oseb, izmed katerih je večina Jugoslovanov.

— Zakaj je preložena anekstilska proslava? Na pustno nedeljo se je imela vršiti. Vse strasti italijanskega karnevala bi se razbrzdale, ljudje bi blazneli in ker stoji nad italijansko državno oblastjo fašistovska oblast, kdo ve, kaj bi se utegnlo zgoditi? V tej preložitvi tiči nekaj boi med državno in fašistovsko oblastjo. Državi pač mora biti ležeče na tem, da se anekstilska proslava ne izvrši predpustno ampak dostojno in resno s strani tistih, ki se je udeležijo, kajti drugade se lahko Italija pokaže pred svetom kot barbarska tlačitelica no-

vih državljanov, ako bi planili po Jugoslovenih italijanski fašisti, skrajno nevesečno pa bi jej bilo tudi, ako bi prišlo na tak dan do pouličnih pobojev med fašisti in socialisti. Potem pa bi Italija k anekstilski proslavi pritegnila rada tudi Jugoslovane. Kako pa bo to, ako bo ogromna večina popolnoma pasivna pa bodo ralali in kričali samo neizogibni pouličnjaki po mestih. Fiasco! Blamaža! Proslava ne kaže za Italijo nič dobrega in častnega, zato jo treba preložiti in napovedati prihod kralja in vojvode d' Aoste pa drugih mogočnikov, da bi vcepili italijanski množici nekoliko dostojnosti za proslavo in morda privabili tudi nekaj Jugoslovenov. Proslava bo na vsak način klaverna. Najbolje za Italijo, ako jo sploh ustavi. — Iz Rima kar dežuje milijonov na prorečno »Julijsko Benečijo«! Z

poslovno leto od 1. jul. 1921/22 je do-
loženih za »odrešene kraje« 445 mi-
lijonov lir. Trident ni velik, torej
glavna svota pripade Primorju. Uprava
bo izborna in dosti bo podpore
za kulturno, gospodarsko, trgovsko
polje in kar še kdo hoče. Potem pa
dobi Trst 200 milijonov. Bo vendar
enkrat dovolj, da bo mogel pričeti
živeti! Nadalje razglasa italijanska
vlada po listih, da jo je stala Julijka
Benečija skozi dve leti 1 milijardo in
¼ milijarde lir. Nacionalistični listi
so tega mnenja, da že zato, ker je
Italija že toliko potrošila za zasedeno
ozemlje, mora to pripisati njej! Ane-
sijska proslava spravlja milijone na
dan. Ker so začeli proslavo prelagati,
se bodo prelajali tudi milijoni!

— **Italijanski trgovci in obrtniki**
so se že zelo zarili med Jugoslovane.
»Pučki Prijatelj« piše: Takoj po oku-
paciji so se navalili v naše kraje in
pričeli otvarjati trgovine, gostilne,
brivnice, kovačnice itd. Oblasti jim
grede na roko in zato jih danes sre-
čate po deset v Tolminu, na stotine
v Gorici, na tisoče v Trstu, v Opa-
tiji so od 5 pasantov 4 Italijani. Po
anekstiji se jih naseli še več. Očitno je
konkurenca našim trgovcem in obrt-
nikom, ki so to že uvideli na se sedaj
dela v to svrhu, da se združijo v ve-
liko društvo, ki bi moglo odbiti tuj
naval. Tudi mali obrtniki se morajo
združiti, drugače jim preti propast.

— **Fašisti vršijo bombo na Delav-**
ski dom v Vodnjani. V Vodnjani pri
Puli se vrše dan na dan preprič med
fašisti in socialisti. Te dni sta se vr-

nila iz zaporov dva politična obso-
jenca. V Delavskem domu se je zbra-
lo radi tega zvečer 29. pr. m. več
socialistov. To priliko so porabili fa-
šisti pa so vrgli bombo na poslopje.
K sreči pa ni bilo poškodb.

— **Zborovanje kmetijske in de-**
lavske zveze za ajdovski okraj se je
vršilo na Goričici v središču spodnje
Vipavske doline. Govorila sta žup-
nik Rejec iz Sv. Križa in dr. K. Pod-
gornik iz Gorice. Sprejeta je bila ta-
le resolucija: 1. Stotine kmetov in
delavcev pozivljajo vlado, da naj
vrnejo jugoslovanskemu narodu v
Šoli in uradu tiste narodne in jezi-
kovne pravice, katere je imel pod
Avstrijo; 2. da nemudoma obnovi v
Gorici poleg ostalega nekdanjega šol-
stva tudi bivšo slovensko kmetijsko
šolo; 3. naj se pri nakladanju dav-
kov ne valji na ljudstvo samovoljnih
bremen, kakor s terjanjem dohod-
nine v obliki in izmeri, kakršne tukaj
nikdar niso poznali; 4. politično dru-
štvo »Edinost« naj se kulturno, gos-
podarsko in socialno orientira v
smeri širokih narodnih plasti delav-
skega in kmetijskega ljudstva.

— **V Komiži v Dalmaciji** se je
nagromadilo ničvrednega denarja, ki
je povzročil bedo. Veržniki iz Splita
so nametali po Komiži in okolici
množine »čistih« avstroverskih kron.
Za dinar se plača v Komiži 14—20 K,
za dolar 500—600 K. Treba nujne od-
pomoči.

— **Logaški komisarjat** (okr. gla-
varstvo) se seli v Idrijo, kjer že pri-
pravljajo prostore. V kratkem začne
komisarjat uradovati v Idriji.

Narodno gospodarstvo.

Industrija v Avstriji in eksport.

V razpravi o proračunu trgovin-
skega ministrstva je podal trgovin-
ski minister zanimive podatke. Trgo-
vinska statistika o izvozu in uvozu
Avstrije kaže 75 odstotni pasivum.
Lansko leto je uvoz in izvoz narasel.
Izvoz je pa še vedno za 3 četrtine
močnejši. Glavna postavka izvoza
so živila in premog. Laksurijoznih
stvari se je uvozilo razmeroma ma-
lo. Živiljski živec Avstrije je njena
industrija, ki pa je odrezana od svo-
jih starih razpečevališč in dobivališč
za sirovine. Če se je avstrijska indus-
trija obdržala navzlic tem težavam,
govori ohranitev za njeno življenjsko
silo in priča o zdravi podlagi. Potre-
ba industrijskega premoga znaša let-
no 627.000 ton, dodeliti pa je bilo
možno le 35.1 t množine. Posebna
akcija, podpisana od reparacijske ko-
misije, meri na to, da dobi avstrijska
industrija najpotrebnejše sirovine na
kredit. Znatna množina volne je za-
gotovljena od Anglije. Avstrijska in-
dustrija je eksportna industrija in bo
morala iskati za 3 četrtine svoje
produkcije odjem v inozemstvu. Vla-
da podpira prizadevanja. V dobi od
1. decembra 1918 — 31. decembra le-
ta 1920 so igrale glavno vlogo kom-
penzačne pogodbe inozemstva. Po
teh pogodbah se je uvozilo blaga za
4 in pol milijarde, izvozilo pa za 7
milijard. Ta sistem se ni obnesel.
Iskali so nove oblike za izmenjavo
blaga. Prišlo je do kontingentnih po-
godb. Bistvo takih pogodb je, da se
ne dobavlja blago za blago, marveč

si pogodbeni državi obljubita dovo-
liti izvoz gotovih množin blaga ob
sočasni obvezi, da drugi pogodnik
dovoli uvoz. Kupčije same pa pripa-
dajo svobodni trgovini. Kontingentne
pogodbe so bile sklenjene z Jugosla-
vijo in Romunijo. Trgovinsko mini-
strstvo hoče izkoristiti ugodno cen-
tralno lego Dunaja in v ta namen pri-
pravlja zgraditev tranzitnega skladi-
šča na Dunaju. Lastna produkcija bo
imela pri tem to ugodnost, da bo mo-
gla nabavljati svoje potrebščine iz
konsignacijskih zalog. Tranzitna tr-
govina preko Dunaja pa dobi skladi-
ščni obrat na moderni podlagi.
Opremljen s potrebnimi tehničnimi
in finančnimi pripomočki. Za tako
skladišče je izbran prostor v Kaiser-
Eberdorfski artilerijski vojašnici.
Aktivirali bodo Dunajske sejmove.
Za te seime se porabi veliki dvorni
hlevi. Za napravo in vzdrževanje
tranzitnih skladišč se osnuje posebn-
a akcijska družba. Tudi priredba
Dunajskih seimov bo v rokah družbe,
ki se snuje. Vlada podpira industrijo
pri dodaji premoga in pri razdelitvi
demobilizacijskega blaga, z dajanjem
kreditov, če nedostate privatnih vi-
rov. Vlada je pospešila izplačilo vojn-
ih tirjatev in rada daje carinske olaj-
šave v oziru vrednih primerih. Indus-
triji da se ne godi dobro, ali opaziti
je, konsolidacijo industrije. O tem
priča tudi dejstvo, da se je zmanjšala
brezposelnost industrijskega delav-
stva. Sposobnost, energija, ljubezen
do dela, pridnost in uvidevnost zma-
ga največje težave.

Svečanosti odlikovanja Beograda.

Za skupno domovino je trpel naš
Beograd, hvaležnost jugoslovanske
sre mu je zagotovljena. Vsa domovina
je dolžna svoji prestolici ljubezen, za-
hvalo in obdovanje pa tudi pomoči.
A Beograd ni trpel samo za nas, trpel
je za stvar civilizacije in človeštva, za
stvar entente in Evrope. Jugoslovani
smo se delno oddolžili Beogradu s tem,
da nismo niti trenutek pomišljali pri-
znati ga kot svojo prestolico, več nam
v teh težkih časih ni bilo mogoče izvr-
šiti, svoje dolžnosti pa ne bomo po-
zabili nikdar. Kot prva izmed ententnih
držav pa se spomnila svoje dolžnosti
hvaležnosti Franciji, ki je izročila
29. t. m. na slovesen način prestolici
naše mlade države, prestolici okrvav-
ljene Srbije najvišje odlikovanje, kate-
ro more oddati francoska republika. O
proslavi odlikovanja Beograda so nam
došle tele brzojavke:

Beograd, 20. januarja. Francoski
general Franchet d'Esperay je dospel
včeraj dopoldne ob pol 10. uri, točno,
kakor je bilo določeno, na slavnostno
okrašeni beograjski kolodvor, kjer so
ga pričakovali generali Jurisic, Beve-
vic, vojni minister general Jovanovic,
beograjski župan Karajonovic, franco-
ski poslanik, uradništvo, častništvo in
številno občinstvo. Ob grmenju topov
in med sviranjem francoske himne je
francoski general obhodel častno sto-
tnjo 7. polka, ter se nato odpravil skozi
svečanostno okrašeno mesto na dvor.
Od tam se je napotil k svečanosti v
mestno hišo.

Beograd, 30. januarja. Na banketu,
ki se je vršil na predvečer slavnosti, je
minister dr. Kukovec opravil me-
sto Ljubljano, ki ni mogla poslati svo-
jega oficijelnega zastopstva.

— **Beograd, 30. januarja.** (Pres-
bilo.) Drugi dan svečanosti odlikova-
nja mesta Beograda s križcem franco-
ske častne legije je bila svečana seja

no. V svoji zahvali je izjavil general
D'Esperay, da je srečen, da more biti
tolmač ljubezni in udanosti francoskega
naroda in francoske vlade. Nato je ge-
neral izročil odlikovanje predsedniku
občine, ki je nato glasno predčital in
prestavil generalu diplomu, s katero se
general sprejema za častnega meščana
beograjskega. Nato je bil sprejet pred-
log, da se pošlje predsedniku pariške
občine brzojaven pozdrav. Predsednik
beograjske občine je nato pozdravil tu-
di zagrebškega načelnika g. Heinzla,
ki je zastopal mesto Zagreb in ki pri-
nesel s seboj za spomenik padlim junakom
50.000 K. Seja je bila končana to-
čno ob 11. z govorom predsednika za-
grebske občine. Navzoči so se nato po-
dali na trg prestolonaslednika Aleksan-
dra, kjer je bil slavnostni defile čet beo-
grajske garnizije, kraljeve garde, pod-
častniške šole in vojaške akademije. V

Cenjenim naročnikom izvoz Jugoslavije.

Ker se je s 1. februarjem t. l.
poština s Čehoslovaško, Bolgarijo,
Madžarsko in Avstrijo za časopise
podražila od 8 vin. na 40 vin., se
vsled tega zviša naročnina za gore-

prvi vrsti so stopali invalidi. Zvečer se
priredi generalu D'Esperayu v čast-
niškemu domu slavnostni banket, ki ka-
teremu so povabljeni vsi zastopniki beo-
grajske občine.

— **Beograd, 30. januarja.** Snoči je
regent Aleksander sprejel generala D'
Esperaya in ga imenoval za častnega
vojvodo srbske vojske.

— **Beograd, 30. januarja.** Ko so
beograjske čete defilirale pred genera-
lom D'Esperajem, je to odlikoval 20
naših častnikov z visokimi francoskimi
odlikovanji.

Beograd, 31. januarja. Defiliranja
čet pred prestolonaslednikom, Franche-
tom d'Esperajem in mestnim zastop-
stvom se je udeležilo 12.600 mož beo-
gradskih čet. Defilirali so tudi invali-
di in slepci. Ovacije, ki jih je prirejalo
občinstvo invalidom, slepecem in voja-
kom, so bile nepopisne.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 1. februarja 1921.

— **Sramota za Ljubljano.** »Jutro«
poroča iz Beograda, da je napravilo
skrajno mučen vtis, da ni bilo pri-
sotnih zastopnikov mesta Ljubljane
pri slavnosti, ko je mesto Beograd
bilo odlikovano z velikim križcem
francoske častne legije. Omenja se
dalje, da se je mesto Zagreb udele-
žilo slavlja z odposlanstvom, kate-
remu je načeloval župan sam in da je
to odposlanstvo prineslo častno da-
rilo. Predsednik mesta Beograda je
26. januarja brzojavno pozval župana
ljubljankega, da bodi gost beograj-
ske občine ob priliki tega odlikova-
nja, katero se bo vršilo dne 29. in 30.
januarja. Ko je prišla ta brzojavka v
Ljubljano, bil je podpisani župan v
bolnišnici v Zagrebu, odkoder se je
vrnil dne 27. januarja, in sicer v po-
ložaju, ki ni dopuščal po mnenju
zdravnikov nikakega daljšega poto-
vanja. Ker se je glasilo vabilo iz-
ključno le na osebo predsednika ob-
čine Ljubljane, moral je podpisani žu-
pan domnevati, da je vabilo strogo
osebno. Ker se je imel odhod vršiti
že 28. ob 4. uri zjutraj in ker nismo
telefonske zveze, je naravno, da po-
pisani župan ni bil v položaju v ti
kratki dobi stopiti v zvezo z beo-
gradsko občino ter poizvedeti pri
njej, če bi bilo mogoče, da se udeleži
slavlja odposlanstvo mesta Ljubljane
brez župana. Tudi nismo ničesar ve-
dela, kak je program slavnosti, in
prišli bi bili brezdvoybe v veliko za-
drego, ko je Zagreb prinesel častno
darilo, zastopnik našega mesta pa bi
bil prišel praznih rok. Prepričani pa
sem, da bi bilo potem še več kriča-
nja, češ prišlo je navadno zastop-
stvo, župana pa ni bilo, Zagreb je
dal častno darilo, Ljubljana pa nič.
Tudi bi se smelo pričakovati, da tako
vabilo ne prihaja v zadnjem trenut-
ku, ko človeku ni mogoče dobiti po-
trebnih informacij in se poučiti po-
sebnosti o tem, je-li potrebno kako
častno darilo ali ne. Vsled tega po-
pisnemu županu ni preostalo dru-
gega, kakor brzojavnim potom od-
poslati v Beograd to-le zahvalo:

»Predsedniku občine Karajonovi-
ću, Beograd. Na prijazno vabilo iz-
rekli najtoplejšo zahvalo. Iskreno
obžalujem, da se zaradi bolezni Va-
šemu vabilu ne morem odzvati ter
prosim blagohotnega oproščenja.
Sprejmite k zaslužnemu izrednemu
odlikovanju Beograda najpriskrajše
častitke glavnega mesta Ljubljane.
Naj živi in se razcveta naša krasna
prebivalstvo! Z bratskim pozdra-
vom: Župan mesta Ljubljane dr. Ivan
Tavčar.« — Upravičeno je smel to-
rej podpisani župan pričakovati, da
se bo njegovo odsotnost smatralo za
opravičeno in prav čudno se mu zdí,
da mestna občina beograjska na
banketu, kjer je minister dr. Kuko-
vec bil opravičil odsotnost Ljubljane,
ni predložila moje brzojavke, s kate-
ro je bil položaj na vse strani polas-
nen. Da bi pa v času, ko je gospod
Drinković v ustavotvorni skupščini
razvil svoje nazore o prisegi kra-
lju, Ljubljana čutila naimanjšo po-
trebo Beogradu dokazovati, da jo
Zagreb, kjer imajo Drinkovičevi pri-
staši mestno upravo v rokah, nad-
kriljuje v udanosti do enotne in ude-
linjene države in v ljubezni do beo-
gradske prestolice, tega nač ne more
ničče, kdor pozna položaj, zahtevati.
Sicer pa še enkrat naslaščam: vabilo
se je glasilo izključno na osebo po-
pisane župana, občina kot taka ni
bila vabilna, ker bil je vabilen samo
župan, ki pa se zaradi bolezni v svojo
veliko žalost ni mogel odzvati brzo-
javno v zadnjem trenutku dočlenim
povabilu. — Dr. Ivan Tavčar, župan.

— **Nemška nasilstva na Koroškem.**
Nemške oblasti na Koroškem so jele

sistematično postopati proti vsem
onim, o katerih vedo, da so zavedni
Slovenci. V Kotmarivasi so Kristijanu
Lajččaharju p. d. »Marinjaku« enostav-
no zatvorili gostilno samo zato, ker je
znan kot neustrašen Slovenec. Mari-
njakova gostilna je bila edina slo-
venska gostilna v Kotmarivasi. Širom
Slovenije znani vrli koroški narodnjak
Matija Prosekar je na javni dražbi iz-
dražil kot najvišji ponudnik kotmaro-
vske občinske lov. Ker je Slovenec,
mu je okrajni glavar Rainer lov krat-
kim potom odvzel. Več Slovencev je
prosil okrajno glavarstvo za lovske
listine. Okrajni glavar je vse te prošnje
odbil z utemeljitvijo, da so prosilci
»politično nezanesljivi« (politisch un-
sicher). Na Treh kraljev dan so nem-
čurji ponoči ob 11. udrli v hišo Slove-
ca Martina Stangla, kjer sta se učila
domača sinova igrati harmoniko. Jeli
razgrajati ter groziti, da bodo hišo za-
žgali. Značilno je, da je bil med raz-
grajati tudi avstrijski orožnik. Pri
aprovizaciji dobivajo moko samo Nem-
ci in nemškutarji, Slovenci so izklju-
čeni. — Tako se godi našim rojakom
na Koroškem. A kakšne so naše re-
presalije? Vlada je prepovedala nemške
predpustne veselice in druge priredit-
ve, zato pa dobivajo koroški nemšku-
tarji še nadaljnje izvoznice za živila, od
katerih pa naši koroški rojaki ne dobe
niti betvice. Mnenja smo, da bi se mor-
al zabraniti izvoz živil na Koroško. To
edino bi bila najzdatnejša represalija,
prepoved nemških društvenih prired-
tev pa koristi Nemcem samim.

— **Izžeta citrona.** V Kapli ob
Dravi na Koroškem so nedavno tega
odnotni nemčurji priredili zabavo, ki so
jo krstili »Internierungstag«. Na prire-
ditvi so predstavljali življenje koro-
ških nemčurjev v času, ko so bili leta
1919. internirani v Ljubljani. Na spo-
redu so bile te-le slike: Ljubljanski
grad, sodišče in glavarstvo v Borov-
ljah, pisarna dr. Hacinia, razni jetničar-
ji, žendarmi, detektivji in sodnijski slu-
ge iz notranosti »kuške dežele«. Te
prireditve se je udeležil tudi znani od-
padnik župnik Feinig, urednik nemš-
kutarskega lista »Koroška domovina«. Feinig
je bil Nemcem in nemškutarjem dobrodošel
ob času plebiscita, ko je
agitiral za Avstrijo. Sedaj Nemci mo-
že ne potrebujejo več: jeli so ga po-
sloviti, lotili so se ga tudi dejanski ter ga
nazadnje vrgli čez prag, da je jedva
odnesel pete. Tudi pri njem se ponav-
lja stara zgodba o izžeti citroni in o
zamorcu, ki je opravil svojo dolžnost.

— **Imenovanja pri pol. oblasti.**
Za vladne svetnike so imenovani:
okrajni glavarji: Anton Mencinger,
Fran Podboj in dr. Henrik Steska;
okrajna glavarja L. Graselli in Raiko
Svetek sta dobila naslov vladnih
svetnikov. Za višjega nadzornika
polic. agentov v 8. razredu je imeno-
van okrajni politični nadzornik Bac-
bler. Dr. Fran Vidic je imenovan za
vladnega svetnika v 7. razredu. Pol-
svetnik Vekoslav Kerševan je dobil
naslov višjega policijskega svetnika.
Pri računskem vodstvu deželne vla-
de je imenovan za računskega nad-
svetnika Henrik Peternel, za račun-
ske svetnike pa Milan Juvan in Jožef
Pirc. Računski svetnik Henrik Černe
je ad personam pomaknjen v sedmi
činovni razred. Vladni tajnik Davorin
Wenzger je odpuščen iz državne
službe s 30. oktobrom 1919.

— **Diskusijski sestanek društva**
»Pravnik« bo v četrtek, 3. februarja ob
5. popoldne v sodni palači, soba št. 79.
Dnevni red: Ustava in pravosodje, po-
roča g. dvorni svetnik dr. Janko Babnik.
— **Odlikovanje.** Z redom Sv. Save
V. razreda je odlikovan inž. Finc
Franc, načelnik kurilnice drž. žel. v
Ljubljani.

— **Koroški aretirali nemškutarja.**
Poročajo nam: Snoči je večerjal v ho-
telu Strukelj mirno in brezskrbno dobri
borovelski »rojake« Miha Vernik, trgo-
vec, ki se je med našo okupacijo kazal
Slovenca, sedaj pa nastopa spet kot
nemškutar. V sosednji dr. Oblakovi pi-
sarni je med tem zboroval odbor Gospo-
darskega Zrta. Tja se je prišel pri-
tožiti bojeviti kremenjak rožki trgovec

J., češ da je Vernik dobil izvoznico, s
katero misli spraviti dva vagona koro-
že na Koroško, češ da je to za naše ju-
nake Solane, v resnici pa je to za boro-
veljsko nemškutarjo. To sta ališali dva
navzoči prosilci, begunci iz Roža, ki
Vernika dobro poznata. Takoj sta pla-
nili v restavracijo, za njima priteče Go-
ričan, prijatelj Korošev, g. L. in vsi
trije iztrajajo Vernika iz restavracije v
dr. Oblakovo pisarno, kjer se je izka-
zalo, da ima izvoznico in ime Leopold
Vernik. Med tem je ena Korošic pokli-
cala policijskega stražnika, ki je Ver-
nika med velikim hrupom odvedel na
policijsko direkcijo, kjer mu je komisar
po zaslišanju odvzel potne listine. Da-
nes ob 9. bo na policijskem ravnateljs-
tvu nadaljna obravnava. Pripomnimo,
da se Verniku osebno niti las ni
skrilil. Kako bi se v aličnem slučaju
godilo našemu Slovincu v Celovcu?
Dosti podobnih nemškutarskih trgo-
cev poseja Ljubljano. Koroški rojaki,
pazite na nje!

— **Kako postopajo Nemci z našimi**
ljudmi na Koroškem, kaže jasno ta-le
sliučaj: V Maribor je prišel iz Kotma-
revasi tamošnji bivši župan Klun, ki je
živel v Kotmarji ves čas nad 25 let, imel
že 12 let tamkaj domovinsko pravico in
ki ima tamkaj svoje posestvo in rodbo-
no. Celovška vlada mu je sicer izdala
potno dovoljenje, a na zadnji strani do-
dala to-le opombo: »Rückreise nicht be-
willigt«. Mož, ki ima v Kotmarji ves
rodbo in posestvo, se sedaj bridko
pritožuje in je odpotoval v Ljubljano,
da prosí pri vladi za pomoč.

— **Naše prometno razmero.** »Jugo-
slovenski Lloyd« piše: Neka velika za-
grebska eksportna trdka je nabavila
25 vagonov in lokomotivo, da se na ta
način po možnosti osvobodi transportnih
težkoč. K tej vesti pač ni treba komen-
tarja.

— **Iz Postojne poročajo:** Umrl je v
Postojni gospod Matija Petrič, tam-
kajšnji urar, star 76 let. Pokojnik ima
jako velike zasluge za gasilstvo. Bil je
32 let načelnik gasilnega društva v Po-
stojni, bil je odbornik deželne gasilne
zveze v Ljubljani in častni član mnogih
gasilnih društev. Časten mu spomin!

— **Novo društvo.** Deželna vlada za
Slovenijo, poverjeništvu za notranje za-
dave, je z razpisom št. 1 pr. z dne 6.
januarja dovolilo ustanovitev društva
»Osvobodno društvo trgovskih nastavljen-
cev za Slovenijo v Ljubljani«.

— **Od naše severne meje.** Pišejo
nam: Od Maribora proti severu huj-
skajo gotovi Slov. In Jugoslavljí so-
vražni elementi proti nim, trdeč, da ti
kralj itak pride ob Avstrijo ter da si
prebivalstvo samo to želi. Najboljši ve-
seli protidokaz pa smo doživeli te dni,
ko so častniki prinesli vest, da se je ne-
ka obmeine slovenske zemlje prisodilo
Avstriji kot kompenzacijo zadel občine
Veliki Boč, ki je bil prisojen Jugoslaviji.
Tako je bila sklicana v občini Spilčnik
občinska seja, na kateri je bil soglasno
sklenjen odločen protest proti vsakršni
kršitvi našega posestnega stanja. Pro-
testu se je pridružil občina Slatina in
podpisali so ga tudi prizadeti posestniki.
Protest se je poslal razmetljivim komi-
sij v Maribor. Nadejamo se, da se bo
ozirala nani, upoštevalač načelo o samo-
odločbi prebivalstva, kajti merodajni so
v tem oziru edinele posestniki zemlje, ne
pa ljudje, ki se klatijo po teh kraljih in
bežalo ljudstvo z lažljivimi govoricami.
Kar pa se tiče kompenzacije, se Jugosla-
vija prisojeni del strnih bregov Vel. Bo-
ča z ozirom na rodovitnost nikakor ne
more meriti z grčevjem v nižini, ki naj
bi ga mi dali v zameno. Pri tej priliki
naj še omenim, da se vsi Šmilnerski
rihniki iztekajo v Dravo in da bi bilo
edino pravilno, novo melno črto pre-
makniti od južne strani ribnikov na njih
severno stran do razvodja.

— **Pravilnik o pobiranju davka na**
poslovni promet po izrečenjenih do-
ložitih finančnega zakona za leto
1920/21, prinaša »Uradni List« št. 11.
Dalje razglasa v prav tej številki dele-
gacija ministrstva za finance, da se mo-
ra davek na poslovni promet za blago,
ki je bilo uvoženo v državo pred uve-
lavitvijo finančnega zakona, to je pred
dne 6. novembra 1920, naknadno pla-
čati, in sicer za luksuzno blago 10%, za
vse drugo blago pa 2% ocenjene vred-
nosti. Popisati je posebe luksuzno in
posebe neluksusno blago pa posameznih
vrstah in progajnih cenah, ki so
veljale takrat. Pona je treba predložiti
v dveh izvodih najkasneje do dne 15.
februarja pristojnemu davčnemu uradu,
kateremu se naj hkratu tudi plača od-
padajoči davek. Davč. zavezanec, ki ob
popisu blaga, že uvoženega v državo,
ne priklavi točnega stanja svojega bla-
ga, da bi ga s tem zatajil in plačal manj
davka, se kaznuje v denarju od 5000 do
10.000 dinarjev; razen tega se mu zata-
jeno blago zaseže ter proda na korist
državne blaginje.

— **Ljudsko štetje.** Važno za vse
prebivalstvo Ljubljane in Spodnje Si-
ške. Če bi katera stranka ali oseba iz
Ljubljane in Spodnje Siške do 2. febu-
arja 1921 ne dobila popisnice za popis
osebe in živali, naj se zglati nemuda-
ma na magistratu v mestni posvetoval-
nici, da se takoj popiše, ker je sila va-
žno, da nihče, ki se nahaja v noči od 31.
januarja do 1. februarja 1921 v Ljublja-
ni in Spodnji Siški, ne ostane nepopi-
san. Popis prebivalstva in živali nima
za posameznika, kakor tudi za rodbo,
prav nikakih slabih posledic, ker se
vsi podatki hranijo tajno in niso prav
v nikaki zvezi z davki ali drugimi bre-
menmi ne za posameznika, ne za celo-
kupnost, dočim je za državo kakor tudi
za deželo in občino sila važno, da se po-
vsem zanesljivo ugotovi, koliko je bi-
lo vsega prebivalstva, stanovanjskih
hiš in drugih stanovanjskih prostorov,
ter živine v tem času v Jugoslaviji. Za-

to je dolžnost vsakega posameznika, kakor tudi celokupnosti, da po najboljši moči pripomore do tega, da se ljudsko število izvrši v najlepšem redu in z vso točnostjo.

— **Predavanje o davkih prireditelji** Gospodarsko napredno društvo za šentjakovski okraj v petek 4. februarja ob pol 8. zvečer v šentjakovski deželjski šoli. Predava strokovnjak v tem oziru. Vstop prost. Vabimo na predavanje zlasti naše trgovce, obrtnike in posestnike.

— **Poziv.** Dne 17. oktobra 1920 je vpepelil požar v Osojniku, občina Semč, pri Črnomlju, 21 posestnikom 16 hiš in 75 gospodarskih poslojnih in hlevov, vso hišno in gospodarsko opremo, živež, obleko in perilo. Škoda znaša nad dva milijona kron, zavarovalnica pa le 14.800 kron. Ker so pogoreli v hudi bedi in si po svoji lastni moči ne morejo pomagati, razpisujem s tem nabiranje milih darov po celi Sloveniji. Darove sprejema v Ljubljani poverjenstvo za notranje zadeve (ravateljstvo pomožnih uradov) in mestni magistrat Ljubljani, na deželi pa vsa okrajna glavarstva in politične ekspoziture ter mestni magistrat v Celju, Mariboru in Ptuj. — Deželna vlada, poverjenstvo za notranje zadeve. — V Ljubljani, dne 25. januarja 1921. Vodja: Dr. Pitamic s. r.

— **Članarina za Jugoslovensko Matice** znaša mesečno 1 dinar. Vplačuje se po položnicah, ki se dolo brezplačno v vsakem poštenu uradu. Pisarna Jugoslovenske Matice se nahaja v Ljubljani, Pražakova ulica št. 3, I. nadst. — Na velikonočno nedeljo prireditelji Jugoslovenske Matice na Kongresnem trgu v Ljubljani veliko javno tombolo. Enako priredbo na isti dan tudi vse podružnice Jugoslovenske Matice po vseh večjih krajih Slovenije javno tombolo. Prosimo vsa narodna društva, da se na te prireditve ozirajo.

— **Ker je vlada** prepovedala maričorskim Nemcem prireditelji »Bergfest«, objavljajo v današnji »Marburger Ztg.«, da pozivajo člane, da si 2. in 3. t. m. ogledajo dekoracije v Göttingu dvorani proti vstopnici 20 K, da krijejo s tem ogromne stroške. — Kaj bi k takemu početju rekla celovška vlada, če bi Slovenci kazali dekoracije za prireditelje, ki so jo Nemei prepovedali? »Bergfest« so hoteli prirediti maričorski nemški odvetniki, izgnani tiskar Josef Mosbach, ki je preje izdal »Volksstimme«, dobil kasneje dovoljenje, da se za 14 dni vrne v Maribor in ki je ostal potem tu, nadalje tovarnar z usnjem Herman Berg in neki Hans Sachs.

— **Tobačna kultura v Sloveniji** in Prekmurju za leto 1921. Vsi v Ljubljani bivaajoči interesi za gojitev tobaka, se opozarjajo na razglas uprave državnih monopolov, ki je nabit na mestni deski. Prijave sprejema do 20. februarja 1921 mestni ekspedit, Mestni trg 27/III.

— **Poročili se je danes g. Pepe Burger** iz Postojne z gđ. Mici Zigman iz Koč. Bilo srečno!

— **Otvoritev grške kleti v Mariboru.** Iz Maribora poročajo: Dne 2. otvorili Gjurjo pl. Valjak tu grajsko klet, ki bo najmodernejša restavracija v Mariboru. Klet je 18 m dolga, ima lepo električno razsvetljavo, ventilacijo, rusko peč in najmodernejšo opremo.

— **Za Jugoslovensko Matice** je daroval kegljaški klub »Edinost« po g. dr. Pavlu Avramoviču 2000 K. Vzgljed »Edinosti« naj bi posnemala vsa naša narodna društva.

— **Poročili se je g. arhitekt Frano Dušan Petelin** z gđno. Fedoro Danilo Ivančičevo, hčerko pokojnega notarja v Tolmini. Poroka se je vršila v pravoslavni kapeli dravske dižvijske oblasti v Ljubljani. Gospod Petelin je bil edini Slovenec, ki je kot arhitekt častno sodeloval pri zgradbi palače »Jadranske razstave« na Dunaju leta 1912.

— **Odpuščeni častniki.** Iz Maribora poročajo: 29. decembra m. l. so bili odpuščeni vsi oni bivši avstro - ogrski častniki, ki niso bili sprejeti v našo vojsko, med njimi tudi nadporočnik Kavčič, ki je že 30 let zvesto služboval. Sedaj je brez vsakih sredstev in prosi za kako službo. Vse dosedanje njegove prošnje so ostale doslej brez odgovora.

— **Poškodba.** Peter Stepančič, skladiščni delavec na drž. kolodvoru si je zlomil desno roko v zapeljivo. — Delavec Vinko Hafner v tovarni Tönies se je vsekali v levo koleno. Rana se je nevarno inficirala.

— **Tihotapcem odvzet plen.** Poročajo nam: Pretekli teden je imelo orožništvo v Poljanah nad Škofjo Loko izredno srečo. V treh zaporednih dneh so odvzeli tihotapcem za Blegošem osem glav živine, ki je bila namenjena čez žico. Tri dni in tri noči so bili neprestano na preži na tihotapce. Največjo zaslugo ima tit. nar. Ušaj, ki je na nadvse zvit način spjel tihotapce na led. V naslednji noči so tihotapci ukradli iz hleva, kjer je bila odvzeta živina spravljena, zopet dve od teh goved in jih odpeljali brez sledu ne ve se kam. Zadnji čas se ravno za Blegošem in čez Blegoš spravlja največ živine in čez Blegoš. Najžalostneje na vsem je to, da se s to vse obsojbe vredno obrtjo pečajo mladi ljudje, ki jim ne diši nobeno delo več. Istočasno bodo to največji delomrzniki in nazadnje razbojniki. Vsak ponedeljek navadno hodijo na semeni v Kranj, kjer nakupijo veliko glav živine; jo ženejo navadno čez Sopotnico nad Javorjem proti Blegošu in potegnajo

čez mejo, če jih ne zaloti roka pravice kot v tem slučaju. Orožništvo v Poljanah je nad vse čuječe, a pet, šest mož tudi vsega ne zmore pri obširnem rajonu. Treba bi bilo postajati v Poljanah za nekaj mož povečati, še bolje bi bilo, ko bi se za čas, dokler se tihotapstvo ne zatire, ustanovila orožniška ekspozitura v Javorjah v bližini prehodnih točk čez Blegoš. Pa tudi z živinskimi potnimi listi bi bilo postopati brezobzirno in strogo.

— **Kočijažu Antona Korošca** v Mariboru se je v nedeljo popoldne splašil na Ruški cesti konj. Kočijaž ki je bil močno vinjen, je padel s konja in se močno poškodoval, ob neki ograji se je

Seja ustavotvorne skupščine.

— **d Beograd, 31. januarja.** Deveti redni sestanek ustavotvorne skupščine odprl predsednik dr. Ribar ob šestih najstih in pol. Poslanec Kerubin Šegvič (Narodni klub) stavi na vojne ministra kratko interpelacijo o obliki pritožbe glede postopanja poveljnika 23. polka z vojak. Vojni minister odgovori, da bo poveljnik kaznovan, če se mu dokaže, da je kriv in prosi poslancu, naj mu navede imena onih, ki so mu poveljnika naznanili in obljubi poslancu, da oni vojaki ne bodo kaznovani, če so izpovedali resnico. — **Posl. Marko Piletič** vpraša finančnega ministra, kaj je z zadržanimi 20%, ki so bili odvzeti pri žigosanju kronskega bankavca. Finančni minister dr. Kumandur odgovori, da so bile pri žigosanju kronskega novčanice izdane provizorne priznanice, s katerimi se je država zadolžila. Ta dolg je reguliran v finančnem zakonu za leto 1920 na ta način, da se provizorne priznanice nad 1000 kron pretvorijo v stalne državne obveznice, za katere so bile dne 21. avgusta l. l. predvidene obresti 1%. Sedaj pa so se te obresti konvencionalno določile na 3%. Priznanice do 1000 K se morajo izplačati do 1. aprila. Izmenjava priznanic nad 1000 kron se bo bo vršila na ta način, da se vpošlejo finančnemu ministrstvu duplikati teh priznanic. Na podlagi teh duplikatov se bodo izdajale državne obveznice. Ker denarni zavodi, ki so vršili zamenjavo kronskega bankavca, teh duplikatov dosedaj še niso vposlali ministrstvu in ker brez duplikatov ni mogoče izdajati obveznic, ker se je bati falzifikatov, je odredilo finančno ministrstvo, da se ta naredba izvrši, kakor hitro bodo doposlani vsi duplikati. V proračunu je predvidena tudi svota za to, ki znaša dva in pol milijona dinarjev, ki se bo takoj izplačala, kakor hitro se bo izvršila zamenjava provizornih priznanic s stalnimi državnimi obveznicami.

— **Posl. Deržić** vpraša prometnega ministra, kaj je z ukrom predstojnika Saveza železničar v Zagrebu. Prometni minister odgovori, da je odredilo ukor železničarskega ravateljstva v Zagrebu.

— **Pravosodni minister dr. Trifković** se nato oglašil k besedi in razpravljala o sobotnem govoru poslancu dr. Drinković. Med drugim je izjavil dr. Trifković, da dr. Drinković na sejah narodne skupščine nikoli ni čul, da obstajajo mednarodne obveze o tem, da se skliče konstituenta. Ustavotvorna skupščina in ustava sta popolnoma naši domači in notranji zadevi. V st. germainski pogodbi o tem ni niti govora. G. dr. Drinković je v istem govoru aludiral tudi na neizvršene obveze in opozoril na to, kakšne posledice morajo trpeti države, ki ne izvršijo mednarodnih obvez. Pritožbe posl. dr. Drinkovića v tem oziru niso na mestu. Sr-

voz popolnoma razbil, konj pa si je zlomil nogo.

— **Negoda.** Iz Maribora poročajo: V nedeljo ponoči so našli v Osvetljeni ulici v mlaki krvi neznanega človeka. Ker se je malo prej čula močna detonacija, se je sodelo, da gre morda za kak napad. Kasneje se je izkazalo, da je bil oni neznanec neki trgovec iz Ormoža, ki je vsled teme in vinjenosti padel ter se precej močno poškodoval.

— **Šentjakobska napredna knjižnica,** Vožarski pot 2, koncem Florjanske ulice, električno postajališče, izposoja vsak delavnik od pol 6. do pol 8. zvečer najlepše slovenske, srbohrvatske, češke, nemške, italijanske in francoske knjige. Kupujejo se knjige po najvišji ceni.

bija je pri izpolnjevanju svojih obveznosti vedno korektno in lojalno postopala. (Odobranje.) Dr. Drinković odgovori, da on ni rekel, da je v st. germainski pogodbi zajamčeno, da se sestane skupščina. O tej pogodbi je govoril samo v zvezi z govorom ministra Pribečevića.

— **Predsednik dr. Ribar** pozivlje poslance, naj se udeležijo volitev ustavotvorne skupščine. Pred volitvami pa podeli besedo dr. Drinković, ki v imenu Jugoslovenskega in Narodnega kluba poda nastopno izjavo: Po sklepu sabora kraljevine Hrvatske, Slavonije in Dalmacije ter Narodnega Veča v imenu Hrvatske, Slavonije in Dalmacije iz Istro in Međimurjem ter Bosne in Hercegovine in Slovenije mora ta konstituenta izdelati ustavo naše države a kvalificirano večino izvoljenih zastopnikov, ki je bila določena že poprej na način, ki izključuje majoriziranje kateregakoli plemena, ali kateregakoli konfesije. V soglasju s tem sklepom je tudi izjava ministrskega predsednika kraljevine Srbije, Nikole Pašića, ki jo je dal dne 17. oktobra 1918 v londonskem listu »Morningpost«. Potemtakem se v tej konstituenti ne more nobenemu nosilcu prepričati, da ne bi mogel vršiti svoje dolžnosti. Kljub vsemu temu pa so morali člani, če so hoteli sodelovati pri delu konstituenta, pokoriti se do ložbi glede prisega in poslovnika, ki ga je vsilila vlada. Če so poslanci Jugoslovenskega in Narodnega kluba prisegli, so se s tem pokorili sili, ki je ne priznava za zakonito. To so storili v syrho, da se samovolja v konstituenti čimprej ukine in da se ustava izdeja in izglasuje tako, kakor je to določil naš narod, ko je vstopil v našo državno enoto. Vsak drug način določevanja ustave smatrajo poslanci Jugoslovenskega in Narodnega kluba za nesprejemljiv. Pod tem pogojem in s temi predpostavkami se hočejo imenovani poslanci udeležiti volitev v ustavotvorni odbor.

— **Nato se vrše volitve v ustavotvorni odbor.** Glasje 228 poslancev. Od teh določijo lista dr. Vesniča 11 zastopnikov; lista Davidovičeva 11 zastopnikov; lista dr. Mehmeda Soabe 2 plus 1 (kvalifik.); lista dr. Sušnika (Jugoslovenski in Narodni klub) 4 zastopniki; lista Elbina Kristjana (serbijski) 1 plus 1; lista dr. Stine Markovića (komunist) 6 plus 1; lista Avramovića (zemljoradnik) 3 plus 1 zastopnik. Vsega skupaj je bilo izvoljenih 42 članov ustavotvorne skupščine. Nato so se vršile volitve administrativnega odbora, ki sestoji iz 20 članov. Od teh jih pripade radikalcem 5, demokratom 5, komunistom 3, Jugoslovenskemu in Narodnemu klubu 2, socialistom 2, zemljoradnikom 2, republikancem 1. Predsednik dr. Ribar zaključil sejo ob devetih in naznanil, da se vrši prihodnja seja jutri v torek ob devetih dopoldne.

Kultura.

Repertoar narodnega gledališča v Ljubljani.

Drama:
Torek, 1. februarja: Cvrček za pečjo, Red C.
Sreda, 2. februarja: Madame sans Genre, Izven.

Opera:
Torek, 1. februarja: Fra Diavolo, Red D.
Sreda, 2. februarja: Od bajke do bajke, mladinska predstava ob 3. pop. Izven.

— Radi težke boletosti gđ. Richterjeve se poje v četrtke dne 3. II. mesto opere »Dalibor« opera »Rigoletto« za red B.

— **Martijoneto** gledališče predstavlja v sredo (na Svečnico) dne 2. februarja t. l. ob 3. in ob pol 6. popoldne Pokojno pravljico v štirih dejanjih »Obuti maščke«.

— **Književni glasnik.** Druge številke srbskega Književnega glasnika obsega Vladimir Nazova pripovedko »Belouška«, roman »Za don Karlosa« Pjera Benoa, dva soneta in še eno netiskano pesem M. Bojića, Branka Lazarevića »Staro« i »Novo«, izpod peresa dr. Milana Vlainca članek o agrarni reformi in sicer najprej o razdelitvi veleposestev, Božidaria Vlainca o federalizmu v Svcii, Prevodi v stihu u sliku Bogdana Popovića, Branka Popovića umetniški pregled, ekonomski pregled, politični pregled, v njem posvečen odstavek D' Annunzija.

— **Dela dr. Jovana Skerliča.** Iz Beograda poročajo, da je Skerličeva vdova prodala knjižotvornu Konu svoje pravice na izdajo Skerličevih del »Omladina i njena književnost« ter »Srpska književnost u XVIII. vijeku« za 30.000 dinarjev.

— **Lunaček V.: Frančeš Mihano- vič.** Naklada Jos. Čaklovića, Zagreb.

1920. 12 fotografij. Založba Čaklovičeva se je lotila idealne, velezasluzne, a teške naloge, v umetniških reprodukcijah popularizirati dela hrvatskih umetnikov. Izdaje Frančeš Mihano- vič del sta začetek tega smelega podjetja. V obliki elegantnega albuma ali monografij s kritičnim uvodom Lunačkovića in portretom umetnikov smoprejel zbirko najbolj karakterističnih skulptur, plaket in reljefov, ki dokazujejo, da je Frančeš samosvoj, tehnično na vrhuncu dovršenosti stoječ, a tudi svojo notranjost, ideje in čustva mojskro izražajoč jugoslovenski umetnik, ki sta mu priroda in lepota eno. Te plastike so hkratu najlepše izpričevale sile jugoslovenskega genija. Reprodukcijske vse izborne: edino »Naveštenje« (Angelako oznanjenje devici Mariji) je nerazložno. Portret majke, Jezus z detetom, spomenik Tomiću in lik so prvovrstne umetnine; čisto narodni značaj pa imajo spomenik dr. Malinu, drvar, kosač in »Vse za vero in domovino«; velikanska skupina bitkove pa kaže, česa bi bil sposoben umetnik, če bi imela država sredstev za izvršitev tako kolosalnega osnutka. Izdaja je krasna, salonska. Toplo priporočamo!

Sokolstvo.

— **Sokol I.** ponovno opozarja vse brate in sestre na plesno prireditev, ki se vrši danes, 1. t. m. ob 8. zvečer v veliki dvorani hotela »Union«. Sodeluje popolni orkester Sokola I. pod vodstvom brata L. Pahorja. Komur je za to, da se neprisiljeno in dobro zabava v poštini sokolski družbi, pohiti danes v »Union«! Zdravo!

— **Sokolsko društvo** na Viču pri- gledi na Svečnico t. l. 2. svečana 1921

v Sokolskem domu »Valček večer« z raznim zabavnim vzporedom. Godba: klavir in violina. Začetek ob pol 8. zvečer. Vstopnina 15 K, za člane 10 K.

— **Društvo za zgradbo doma Sokola I.** ima svoj redni občni zbor v nedeljo, 6. februarja ob 9. predpoldne v društvenem lokalu Sokol I. Trg Tabor št. 2. Ker se bode sklepalo o važnem in dalekosežnem proračunu za letošnje dobo, vabi k najobilnejši udeležbi članov odbor. Zdravo! (k)

— **Društvo za zgradbo doma Sokola II.** Vesela družba (omizje stare sokolske garde) v restavraciji Kavčič na Privozu 4 je darovala za zgradbo doma 2364 K. Sokolska hvala vsem darovalcem. — Društvo si šteje tudi v prijetno dolžnost, zahvaliti se vsem trdkam in zasebnikom, ki so vposlali potom pošte položnice večje in manjše darove za stavbni sklad. Prosi pa se one, ki imajo društvene položnice, da se istih ob pr-

vi priliki poslužijo. Občni zbor zgradi- be se vrši v nedeljo 6. t. m. ob 9. dopoldne na realki, ker se zadnji nedeljo ni mogel vršiti radi nedostojanja časa. k

— **Sokol v Središču.** Sokolsko poročilo. Ob koncu leta 1920 je šlo društvo 134 članov. Na občnem zboru dne 9. januarja je bil izvoljen sledeči odbor: br. Kočevar Fr. starosta, Rakuš Mart. podstarosta, Kolarič Anton načelnik, sestra Tavčarjeva načelnica, Venigerholz Mirosl. tajnik, Mlinarič, Fr. blagajnik, s. Micička Plohoa zapisničarka; br. dr. Tavčar, Najžer Iv., Lukačič Fr., Tkalec Tone, Torič Jakob odborniki. Br. Lauželič Iv., Sestan Fr. in s. L. Raušova namestniki. V kulturno-prosvetni odsek so izvoljeni: dr. Tavčar predsednik, Najžer Ivan namestnik, s. M. Plohoa tajnica, Venigerholz Miroslav knjižničar, s. Z. Razboršek namestnica, Ivanuša Mat. časnikar, Marčec Andr. in Kocjan Mart. odbornika. — Zdravo!

Letno kopališče v Ljubljani.

Razpravljati o letnem kopališču v času, ko naletavajo lahke snežinke, ni baš najprimerneje. Toda nujna potreba, da dobi Ljubljana v svoji bližini vsaj deloma primerno kopališče s solnčnim kopališčem in plavalščem, nas sili k temu; kajti govoriti o pripravah za kopališče v poletju, je prepozno. Nedvomno pa ljubljansko občinstvo ničesar tako ne pogreša kakor ravno letnega kopališča. V tem pogledu je Ljubljana tako zaostala kakor menda nobeno drugo mesto v Sloveniji. Ta nedostatek občutijo zlasti nižji in srednji sloji, ki jih usoda ni obdarila s potrebnimi sredstvi, da bi si privoščili eno- ali dvomesečno bivanje v kakem kopališču — bodisi ob jezeru ali na morju — da uživajo blagodar solnčnih žarkov in da si okrepijo svoje telo s plavanjem. In ljubljanska mladina! Nima mesta, kjer bi se pričela plavanju, ki ga prištevamo k najzdravljajšim, najdaljšim in najbolj vsestranskim telesnim vajam. Plavanje je vzor vseh vzorov za harmonični telesni razvoj in ni je vale, ki bi se dala s telesnovzgojnega stališča primerljati s pravilno izvajanim plavanjem.

Zato je dolžnost vseh čimteljev, da po svojih močeh sodelujejo in pomagajo, da se priredi za Ljubljano letno kopališče, dostopno vsemu prebivalstvu Ljubljane. Vode je v ljubljanskih okoličinah v mestu samem dovolj, toda primernega kopališča pa vendar ni. Zakaj kopališče v Kozlezi gotovo ne zasluži imena kopališče, če si pri tem predstavljamo, da se človek v kopališču očisti, je torej iz higijenskih ozirov nevarno, pa tudi premajhno. Povečanje in ostala popravila pa bi veljala ogromno vsoto poldrznega milijona, vrhutega pa bi ostala voda še vedno nesnažna, kajti vsi dosedajni potkusi za izboljšanje čistilnika so ostali brez učinka. Vse to kaže, da kopališče v Kozlezi ne bo nikdar odgovarjalo svojem namenu in da je treba misliti na drugo kopališče.

Koje torej dobiti najprimernejši prostor za letno kopališče, da bo dostopno večini ljubljanskega občinstva. Glavna zahteva pri tem je, da bo voda čista in da ima vsaj toliko pritoka in odtoka, da hitro odnaša nesnago, ki se nabere pri veliki udeležbi v kopališču. Velike važnosti je, da ima kopališče peščen tla in da je ob vodi tudi še peščen prostor, ki naj služi za solnčne kopeli. Naravno, da je droben posek najboljši, a prekaša ga seveda mivka (sipal). Kopališče naj bo v bližini mesta, da posetniki ne porabijo preveč časa v potih h kopališču in nazaj, ali pa morajo biti občinstvu na razpolago prevozne prilike po nizkih cenah.

Tem zahtevam pa ne odgovarja Ljubljana, izvzemši oni, da je v neposredni bližini mesta. Tudi strojno obrežje, ki ga ima ta reka, govori proti kopališču. Isto lahko trdimo o njenih pritokih, tudi ti nimajo zadostnega peščenega obrežja in so nečisti. To so najbrže tudi glavni vzroki, da Ljubljana še nima primerne kopališča.

Preostane torej edino Sava. Ta je za veliko javno kopališče jako priprava, treba je poiskati za to primernih prostorov, to je stranskih njenih rokavov, ker je glavna struga predevoja in zato nevarna. Ima pa eno napako, da je preveč oddaljena od mesta.

Najnovejša poročila.

PROTIC VNDARLE ODLOŽI MANDAT.

Beograd, 31. jan. Protic vztraja pri svoji odločitvi, da odloži mandat, ker ni bila sprejeta sprememba poslovnika glede prisage. O Proticovi odločitvi bo verifikacijski odbor razpravljati in sklepal še tekom tega tedna. Kakor nismo prijatelji Stojana Protića, vendar mu moramo priznati, da je v pisani družbi Protić - Korošec - Drinković edini mož, ki se ne izneveri svojemu stališču, ki ga je enkrat zavzel. Prisega je ostala, zato Protić izvaja konsekvence in odloga mandat, njegovi tovariši Korošec, Drinković, Laginja pa so junško zlezli pod klop, čim je postala stvar za nje resna.

Turistika in sport.

— **Vremensko poročilo** iz Bohinja in Bleda z dne 30. januarja t. l. Krasno, jasno vreme z intenzivno, blagodejno insolacijo. Bohinjska tla pokriva še plast snega. Sankališče Belvedere ni več uporabno na celi progi, pač pa nudi Ravenska pot še dobro sankališče. Senožeta med Rudnico in Višavncjo so kot smučarsko vežbališče dobra. Sankalnice nad sankališčem so uporabne. — Na Bledu se jezero mreni. Sankališče v Zaki pod Osojnicjo je še prav dobro, ker leži v seneli. — Veleprijetni so še sedaj za navadne izletniki izleti na prijazni Koprivnik in Gorjuše iz Bohinjske Bistrice ali iz Nomna.

POTOVANJE DR. BENEŠA.

— **d Praga, 1. feb.** Zunanji minister dr. Beneš odpotuje nočjo v Rim. Kakor doznava »Prager Tagblatt«, se po dosedanjih dispozicijah minister dr. Beneš ne udeležil gospodarske konference, ki bo v Portorose, da ne bi izgledalo, da se bodo razpravljala politična vprašanja. Te konference se udeležijo samo strokovni ministri.

KONFERENCA IZVEDENCEV.

— **d Pariz, 1. feb.** Po navodilih vrhovnega sveta bodo člani konference izvedencev poklicani za 17. februar v Bruselj. Tudi nemški zastopniki so povabljeni k temu sestanku.

Izpred sodišča.

— **Nova afera Pegan.** Včeraj se je vršila pred deželnim sodiščem v Ljubljani razprava, pri kateri je nastopal kot zastopnik stranke dr. Pegan. Ko je hotel govoriti dr. Pegan, je vstala njegova nasprotna stranka in protestirala proti temu, da bi nastopal pred sodiščem mož, ki so ga proglasili za moralno propalico. Dr. Pegan na to žalitev ni reagiral in jo je mirno vtaknil v žep. Kakor čujemo, je dotični gospod dr. Pegana na to še javno na ulici ustavil in ga imenoval breznačajneža.

Društvene vesti in prireditve.

— Na fantovskem plesu danes v torek 1. februarja v Mestnem domu se bo točilo izborno vino Rudolfa Skulja (pri Amerikancu) v Florijanski ulici. Vstopnina le 20 K. Posebna vabila se niso razpošiljala.

— Zveza jugoslov. želez., podružnica Medved, priredi dne 2. februarja svojo predpustno veselico z maskarado in plesom v prostorih g. Jesiha. Začetek ob 7. uri zvečer. Vstopnina 1 dinar. Odbor.

— Društvo vpojenih javnih nametščencev za Slovenijo ima sestanek svojih članov v četrtek, dne 3. svečana t. l. ob 7. zvečer pri Mraku, na Rimski cesti. Na novo vstopajoči člani dobro došli! K obilni udeležbi vabi odbor.

— Splošnega slovenskega ženskega društva redna mesečna seja bo v četrtek 3. februarja ob 5. popoldne v društvenih prostorih.

— Društvo jugoslovanskih železniških uradnikov v Ljubljani priredi v soboto, dne 5. t. m. ob 8. zvečer družabni večer s koncertom in plesom v dvorani Mestnega doma v Ljubljani. Vstopnina 20 K za osebo. Sodeluje salonski orkester Sokola I. in kvartet prof. dr. Kozine. Državnemu in južno železniškemu uradništvu naklonjeno občinstvo se prosi, da se vabilu množično odzove.

— Akademski ples. Z ozirom na naslede ovire se preloži reduta, ki bi se morala vršiti v nedeljo dne 6. februarja, na ponedeljek 7. februarja 1921. Vstop le z vabilom. Dovoljene so maske oziroma kostumi brez krink ali plesna obleka. — Presni odbor društva slušašče juristične fakultete.

— Ples podoficijskega podpornega društva, ki se je vršil v soboto 29. t. m. v veliki dvorani hotela Union, je uspel nad vsako pričakovanje. Občinstva, tako civilnega, kakor vojaškega, je bilo toliko, da so bili stranski prostori, galerije in restavracijski prostori prenapolnjeni. Ples je otvoril s kolom general Dokič, med odličnimi posebniki plesa pa smo opazili med drugim tudi ljublj. župana g. dr. Tavčarja ter predsednika pokrajinske vlade dr. Leonida Pita m. l. e. a. Tudi žlahtniški zbor je bil nad vse častno zastopan in se je na tem plesu znova lahko razvilo, kako pristrano razmerje vlada med žlahtniki, podčastniki in mostvom. V dvorani je svirala neumorno celotna godba dravske divizije pod večjim vodstvom kapelnika dr. Čerina, v restavracijskih prostorih pa je poseben oddelek godbe izvajal koncertne komade. Obilen poset pa je našim podčastnikom znova pokazal, kako velike simpatije uživajo v vseh slojih ljubljanskega občinstva.

Gospodarske vesti.

— g. Začasno ukinitje prekosavskega brutovega prometa. Ker so prekosavski kolodvorji na teritoriju zagrebške železniške direkcije preveč obremenjeni, je sklenila direkcija državnih železnic, da se od 1. do 10. februarja začasno ustavi sprejemanje in odpravljanje različnih brutto-kosov, ki bi bili na novo poslani za ozemlje preko Save in Donave in za Beograd loco in tranzit. Interesentom se sporoča, da se bodo živi brutto, premož in železniške in vojaške pošiljke še dalje sprejemale in odpošiljale.

— g. Češka trgovska zbornica. Kakor javlja Korrespondenz Herzog, se je na Dunaju včeraj ustanovila češkoslov. trgovska in obrtna zbornica. Za predsednika je bil izvoljen ravnatelj živnosteske banke.

— g. Važno za mojstre in pomočnike kovinskih obrti. Na prošnjo želene zveze obrtnih združenj v Ljubljani priredi poverjeništvu za uk in bogostanje na deželni obrtni šoli v Ljubljani v ča-

su od 1. aprila do 30. junija leta 1921 strokovni tečaj za železnarje, ki bo pristopen mojstrom in pomočnikom kovinskih obrtov. Pounk bo trajal vsak dan po šest ur in bo obsegal poleg strokovnih predmetov tudi računstvo, kalkulacijo, spise in knjigovodstvo. Najmanjše število udeležencev naj bo 25, največ 40. Stroške tečaja, to je izdatki za učne honorarje in za najpotrebnejša učila bi prevzela naučna uprava. Za vse druge izdatke, kakor na primer za hrano in stanovanje, bodo morali obiskovalci tečaja skrbeti sami. Mojstri in pomočniki kovinskih obrtov, ki bi se radi tečaja udeležili, naj prigrase svojo udeležbo z natančnim naslovom in bivališčem do 15. marca t. l. Zvezi obrtnih združenj v Ljubljani. Udeležence se bode vpoštovalo brez oziroma, ali je mojster ali pomočnik.

— g. Popis predvojnih posojil. (LDU) Finančna delegacija v Ljubljani objavlja uradno: Ker se nahaja v rokah naših državljanov še veliko število obveznic predvojnih posojil bivše Avstrije in Ogrske, ki iz kateregakoli vzroka niso bile ob roku predložene v popis in žigosanje, je gospod finančni minister s svojim rešenjem D. br. 243 z dne 10. jan. 1921 odredil, da se te obveznice smejo žigosati še do vstetega 15. marca 1921. To je zadnji rok, ki se ne bo več podaljšal. Popisovanje in žigosanje bodo vršile v tem roku samo delegacije ministrstva financ v Zagrebu, Ljubljani, Sarajevu, Splitu in Novem Sadu ter generalna direkcija državnih dolgov v Beogradu. V imenu delegacije ministrstva financ v Ljubljani bo vršil ta posel davčni urad za mesto Ljubljana. Zato pozivljamo vse naše državljane, ki svojih obveznic predvojnih posojil bivše Avstrije in Ogrske, navedenih v 2. in 3. tukajšnjega razglaš. št. 6796-V. l. 1920 z dne 4. 9. 1920 (Uradni list št. 104 z dne 11. 9. 1920) doslej še niso predložili v popis in žigosanje, da jih v gori navedenem roku osebno ali pismeno predložijo davčnemu uradu za mesto v Ljubljani, ki jim bo obveznice popisal in žigosane vrnil. Pismene vloge je kolkovati s kolkom za 2 dinara.

— g. Težkoče italijanske železne industrije. „Neue Freie Presse“ prinaša zanimiv članek o težkočah italijanske železne trgovine. Italijanska železna industrija je dobivala pred vojno svoje surovine iz doline Arna in z Labe. Z vojno je vse to prenehalo in cene vsem železnim izdelkom so poskočile. Vsled tega je prišlo med delavci te stroke ponovno do meznega gibanja in končno tudi do stavk. Lani pa se je sklenil zakon o tovarnah in se je postavila parlamentarna komisija, da preišče železnih delavcev. Zakon o tovarnah za železnino pa je tak, da se ga lastniki z vso močjo branijo ter so se v svrhu lažje obrambe združili v skupno organizacijo. Na zahtevo industrijalcev se je vršila v Rimu skupna seja z ministri ter je na tej seji zahtevala italijanska industrija eno milijardo lir kredita, da bi se mogla italijanska industrija boriti proti pretirano visokim cenam. Predlog je prišel pred parlament, ki se je izrazil, da ne bo dopustil, da bi italijanska železna industrija propadla. Naravnih predpogojev seveda vsi taki sklepi ne morejo ustvariti. Iz objavljene statistike je posneti, da je proizvajala Italija 1913. leta 427.000 ton, 1917. l. 471.000, in 1919. leta 240.000 ton železnih izdelkov, produkcija lignita pa je padla od l. 1918 z 2.171.000 tonami na 1.158.000 ton leta 1919. Pod takimi pogoji se zdaj nemogoče, da bi mogla italijanska železna industrija vzdržati konkurenco z ostalimi deželami, ki imajo več

železne rude in premoga, kakor Italija. Delavstvo te industrije bo moralo vstopiti v mehaniško industrijo ali pa se bo moralo lotiti poljskega dela.

— g. Banko na Češkem. Slaba kupčija skoraj na vseh poljih industrije, kopičenje blaga in neprestano naraščajoči produkcijski stroški so provzročili, da se bančni dolgovni čehoslovaške industrije silno dvigajo. Nacionalizacija velikih industrij je vezala silne množine bančnega kapitala, tako da so bile vse banke prisiljene zvišati svoj kapital. Čehoslovaške banke imajo danes kontrolo nad temi podjetji in živnostenska banka sama ima pod svojim okriljem tekstilne tovarne Cosmanos, Mauthner in Hernych, sladkorne tovarne Schoeller. Češko sladkorno industrijsko družbo, tovarne za špirit Brosche in Kolin, Praško železno industrijsko družbo, plavž Poldi, Skodove tovarne, strojne tovarne Ruston, Daniel in Češ. mor. stroj. tov., kemično tov. v Ustih, elektrarne Krížik, Kolben in Bergmann, celo vrsto tovarov za poljedelske stroje, tovarne za mlo, sveče, zavarovalnice itd. Tako so danes čehoslovaške banke bogatejše, kakor dunajske banke, dasiravno so tudi te povisale svoje glavice. Če se upošteva valutna razlika, ima danes Živnostenska banka sama več kapitala kakor vse dunajske banke skupaj, dočim še leta 1919 vse češke banke skupaj niso dosegle ene izmed velikih dunajskih bank.

— g. Za uvoz vina ali proti? Zadnjič smo priobčili poziv vinogradnikom za odpor proti uvozu italijanskega vina, danes priobčujemo, stoječ na stališču, da je vedno potreba poslušati dva zvona, pismo iz krogov konzumentov. Pismo se glasi: »Vaš list je prinesel dne 20. t. m. poziv vinarskega strokovnjaka, naj vinogradniki protestirajo, da bi se uvažalo vino iz Italije, ker bi to lahko katastrofalno škodovalo našim vinogradnikom. Gospod urednik, dovolite, da o tem spregovorimo tudi mi, konsumenti, ki nas je v primeri z vinogradniki na stotočice več. — Prav te dni je pripovedoval vinogradnik iz Dolenjske, da si je vestno zapisoval vse izdatke, in da ga stane liter letošnjega pridelka 6 kron. A cena pa je bila že moštu od 14 K višja, in sedaj je cena pridelku že 20, 22 K in tudi več. — na debelo namreč. Torej zaslužijo vinogradniki kar po par sto odstotkov. Dalje je pomisliti tudi, da mora gostilničar, ki zasluži pri litru 3 do 4 K. Šele po kronah zbirati denar, in da mu gre zelo veliko vina v izgubo, predno ga proda kakih 60 hektolitrov, dočim je dobil vigradnik za vse prodano vino denar izplačan takoj. — Najbolj prizadeti pa smo pri vsem tem konsumenti. Izpod 28 K se dandanes že ne dobi količjak dobrega vina, boljši pa stane nad 30 in staro celo 40 kron liter. Zato je nam konsumentom na tem, da dobimo čimprej cenejša vina. In če se bo dovolil uvoz iz Italije, dobimo izobno vinoavsko vino, ki je dokaj boljše kot so naše kislice, in bo poleg tega tudi dosti ceneje. Ker plačujemo vse davke vinogradnikov neposredno konsument, ker plačujemo prav tako posredno tudi vse stroške vinogradnikov, upamo, da imamo tudi pravico zahtevati, da se jemlje ozir v prvi vrsti na nas, ki se nas sedaj vsestranko odira. Zato smo konsumenti za uvoz iz Italije, da pridemo vendar že enkrat do cenejših vtn. Če bodo vinogradniki napravljali shode proti uvozu, jih bomo konsumentie

napravljali za uvoz. Konsumenti.

— g. Posojila bivše Avstro-Ogrske. Na mnoga vprašanja glede posojil bivše Avstro-Ogrske objavlja generalno ravnateljstvo državnih dolgov: Po členu 206 mirovne pogodbe z Avstrijo in členu 168 mirovne pogodbe z Madžarsko naša država ni prevzela in tudi ne priznava nikakih obveznosti glede podpisovanja in žigosanja vojnih posojil teh dveh držav. Glede žigosanja in izmenjavanja teh posojil se bo vlada popolnoma ravnala po dotičnih določbah mirovnih pogodb.

— g. Glede kolkovanja prošelj za dovolitev vploga v dohod. priredbene spise in odločb davčnih oblastev o takih prošljah velja — po informaciji delegacije ministrstva financ — sledeče: Ker so prošnje za dovolitev vploga v dohodninske priredbene spise po čl. 61, točka 4. izvršilnega predpisa z dne 18. marca 1914 dr. zak. št. 62 k IV. poglavju zakona z dne 25. oktobra 1896 dr. zak. št. 220 — pristojbine proste — se tudi takse po tar. postavki 5. zakona o taksama za odločbo ne plača, ako davčno oblastvo predmetni prošnji ugodí. Če pa davčno oblastvo zavrne tako prošnjo kot neutemeljeno, tedaj je plačati za to odločbo gornjo takso, toda še le takrat, ko postane odločba izvršna.

Borze.

— d. Zagreb, 31. januarja. Devize: Berlin 244—246, Italija 529—535, London 540—550, Newyork 139.50—141, Pariz 975—1020, Praga 191—192, Svica 220—0, Dunaj 21—21.30. Valute: dolarji 138.50—139, avstrijske krone 23—24, carski rublji 65—75, francoski franki 0—970, napoleondori 470—472, nemške marke 238—240, romunski lei 200 do 202, italijanske lire 515—520, bolgarski levi 152—0, angleški funti 0—535, češkoslovaške krone 170—0.

— d. Curih, 31. januarja. Devize: Berlin 10.70, Holandija 212.25, Newyork 624, London 24.17, Pariz 45, Milan 23.10, Bruselj 47.40, Kodanj 120, Stockholm 188, Kristianija 115, Madrid 87.25, Buenos Aires 225, Praga 8.50, Varšava 0.80, Zagreb 4.80, Budimpešta 1.20, Bukarešta 8.75, Dunaj 1.82 in pol. avstr. krone 1.80.

Raznoterosti.

• Denar iz porcelana. Nemško finančno ministrstvo se je odločilo izdati nov denar iz porcelana in sicer od 20 fenigov pa do 20 mark. Prvi poizkusi niso uspeli, ker so bili posredni komadi preveliki. Poizkusi se nadaljevali in sedaj se je državni tvornici porcelana v Meissnu posrečilo izdelati lepo serijo tega denarja od 20 fenigov pa do 20 mark. Posamezni komadi so jako trpežni in imajo n. pr. komadi po 20 mark velikost nekdanjih tolarjev. Porcelanski denar je jako trden in trajen, barve je sive, robovi pa so okrašeni z zlato črto. Če pade tak denar na tla, se ne razbije. Tudi Brazilija se zanima za to novost ter je naročila že večjo množino porcelanastega drobiža v Meissnu.

• Bivši tajni sekretar papeža se poroči. Turinska »Stampa« poroča, da je prelat Rudolf v. Gerlach, komornik in tajni sekretar papeža Benedikta XV. izstopil iz duhovniškega stanu in da se namerava sedaj oženiti. Gerlach je bil med vojno ravnatelj rohovstva v prid Nemčiji in contumaciam obsojen v domsmrtno ječo. Obenem s svojim izstopom namerava Gerlach izdati posebno knjigo, v kateri hoče obelodaniti svoje spomine in razna razkritja. Rudolf v. Gerlach je rojen na Bavarskem in je pred vstopom v duhovniški stan služil kot poročnik v nekem bavarskem kavalerijskem polku.

• Aretacija grofovske dvojice Mels-Colloredo. Policija je aretirala na Du-

naju grofice Roza Mels Colloredo, v Gradcu pa njenega moža, ker sta skušala izvesti veliko goljufijo. Kupila sta brez vinarja v Gradcu od dr. Scapabettija krasno posestvo Plankenwarth za 44 milijonov kron ter iz tamnošnje graščine prodala več dragocenih slik. Da je mogla to goljufijo izvesti, si je morala grofica izposoditi pri neki prijatelji obloko. Posestvo Plankenwarth je bilo nekdanj last ministrskega predsednika grofa Stürgkha.

• »Profanacija« dvora na Dunaju. Te dni se je vršil v dvorani cesarskega dvorca na Dunaju, kjer je umrl cesar Fran Josip I. sprejemal visoke zunanje goste ples organizacije književnikov, v kateri so včlanjeni tudi vsi nemški in krščansko-socialni novinarji. Zanimivo je, da se skoraj niti eden oficijelnih zastopnikov tega plesa ni udeležil. V monarhističnih krogih se je prireditve tega plesa smatrala za pomanjkanje čuta pieteteta. Vse one osebe, ki so v stari Avstro-Ogrski igrali katerokoli pomembnejšo vlogo, se tega plesa niso udeležile. Od sedanjih vlade je navzoč samo krščansko-socialni minister Heinl, oficijelno pa se je razglasilo, da ostali člani kabineta radi važnega ministrskega sveta ne morejo priti. Tudi klerikalna »Reichspost« se je obregnila ob to prireditev. — Lep znak duha, ki vlada še danes v »republikanski« Avstriji!

• Dunaj se podira. Pri dunajski mestni občini se od dne do dne množijo pritožbe, da se vsled druginje materiala in pomanjkanja rušijo hiše, cerkve, spomeniki. Zlasti zunanji okraj trpe vsled pomanjkanja stavbnega materiala in druginje. Vsem tem pritožbam so priložene prošnje za pomoč, a stavbni uradi so vsled pomanjkanja denarja in materiala brez vsake moči. Če bo šlo tako naprej bo iz nekdanj pomembnega Dunaja kmalu postala skupina podrtin in razvalin, ki bo molče pričala o nekdanji cesarski slavi.

• Kako se rešijo zakonske drame? Žena nekega Amerikanca je opazila, da deli ljubezen svojega moža s prijateljico. Poklicala je oba na selo, kjer se je končno ugotovilo, da tako ne gre več naprej. Sklenili so, da si vsi trije poženejo kroglice v glavo ali srce. Žena je to seveda prva storila, mož in prijateljica pa sta sedaj ugotovila, da je sedaj odstranjen glavni vzrok za samomor in — ostala sta skupaj pri življenju.

• Tujski promet v Berlinu. V decembru lanskega leta je prišlo v Berlin 122.000 tujcev, med njimi 1110 Avstrijcev, 493 Švicarjev in 956 Rusov.

Darila.

Upravi našega lista so oddali za »Jugoslovensko Matico« L. B. eno priznanico od K 500 bivšega avstro-ogrškega državnega posojila. — Dijaška »siromaka« Aneta Potočnik K 40 kot prispevek za nabavo novega klobuka, ker mu je bil stari ukraden. Srčna hvala!

Pozvedbe.

— Našla se je v Narodnem domu zlata zapestnica. Naj se dotična oseba oglasi v Splošni prometni banki.

Glavni urednik:
Rasto Pustoslemšek.
Odgovorni urednik:
Božidar Vodeb.

Zagatenje: La Gazette Médicale de Paris poroča, da grenčica »Franc Josefa« pogosto že v majhnih množinah služi izobno.

Kupim

stare, še dobro ohranjene strelje in ru-delne. Ponudbe pod »Trgovina 773« na upravo Slov. Naroda. 773

Hiši

Štev. 78, 80 v Hradeckem vasi s 4 stanovanji, hlev za 4 konje, pod. sadni vrst in preko 3 oral poleg ležečega gozda, se prodasta. Povpraša se Hradeckega vas št. 54. Ljubljana. 54.

Službo išče gospodična srednje starosti, veščja v malega gospodinjstva. Če v mesto ali na deželo. Cenjene ponudbe pod »Gospodinja 742« na upravnisti Slov. Naroda. 742

Lasne mrežice

enostavne in dvojne, barvo z lasi »Nuisol«, zobno kremo »Kaldont«, gledališčne šminke, garniturah ter pristni »Mastix« priporoča Stefan Strmol, Ljubljana, Pod Trančo št. 1. 73.

Zahvala.

Vsem, ki so nama stali na strani v bolezni in ob smrti najine drage mamic, gospe

Marije Kos roj. Šumi

tem potom najina iskrena zahvala. Posebej se zahvaljujemo duševnemu tolažniku pred. gosp. P. Placidu, častiti duhovščini, zdravniku gosp. dr. Minaru in vsem, ki so blagopokojno spremlili na zadnji poti. Istotako zahvala vsem za mnogoštevilno izraženo sožalje.

V Ljubljani, dne 31. januarja 1921.

Josip in Stanko Kos.

Išče se učitelj ali učiteljica za srbohrvaščino. Ponudbe prosim na uprav. Slov. Naroda pod »Srbohrvaščina/769«.

Sprejme se izurjena kontoristinja, ki je zmožna stenografije in strojepisja ter knjigovodstva proti dobri plači in vsej oskrbi v hiši. Ponudbe na trdiko Mihal Omahen, Višnja gora. 776

Zlato moško uro

tislemu, kdor mi preskri prazno sobo s separatnim vvhodom v mestu event Rožni dolini Glincah za takoj ali najkasneje do 15. t. m. Dopisi pod: »Prazna soba/767« na uprav. Slov. Naroda.

Proda se svila

za 2 obleki, črna in temnomodra, 90 cm široka, cena 280 K m in moški frak Pajer, Rimska cesta 5, dvorišče.

Za rudarstvo potrebne

bikfordove upaljače (vžigalne vrvice) razstrelilne kapsle ima v velikih količinah v zalogi

„Montana“ Pančevo, Banat.

Prodam motorno kolo

znamke Puch s priklopnim vozom, najboljšje tipe in v dobrem stanju, kakor novo, s tremi prestavi in prostim tekotom, 2 1/2 konjske sile, k motorju se da še benzinov železen sod s precejšnjo množino benzina, vse skupaj za 26.000 K. Istotam se prodasta 2 moški kolesi in 2 žilati uri. Ogledati do 6 svečana pri Františku Marinc, Gomilsko pri Celju. 756

Lepa maska je naprodaj. Zvezdarska ul. 4/1. 780

Dobro ohranjena mornarska častniška uniforma za visoko osebo se kupi, tudi posamezni deli. Ponudbe pod »Uniforma 777« na upravo Slov. Naroda. 777

Prevzamem podružnico z mešanim blagom. 772* na upravnisti Slovenskega Naroda. 772

Iščem večšo kuharico

z dobrimi spricavali za Zagreb. Več pri g. Stefan, Gosposka ulica 3, I. nadst. 771

Ženitne ponudbe sprejema v posredovanje

z gotovim uspehom »Gospodarska pisarna« v Mariboru, Milanska ulica 32. Tajnost zajamčena. 779

Ivan Ogrin

Antonija Svigelj

poročena 31. januarja 1921.

Lavrion

Breg

Brez vsakega nadalj. obvestila.

Moško kolo

in dobrem stanju se prod. Glinca 132 pri Ljubljani. 755

Iščem dobro idečo gostilno ali kavarno v njem ali na račun. Fant Vreznik kavarna »Viktor« Kočevje. 762

Dobro moško kolo brez cevi

ter dobri škornji s šibalami ceno na prodaj. Naslov pove upravnisti Slov. Naroda. 753

Šep in zdrav fantek,

star 10 mesecev, ki je že začel hoditi, se odda dobri družini za svojega. Ponudbe pod »Lep otrok 754« na upravnisti Slovenskega Naroda. 754

Ženitna ponudba!

Jugoslovian, sedaj v nekem mestu v Srbiji bi se rad poročil s Slovenko s primerno doto. Pismene ponudbe pod »Jugoslovian 774« na upravnisti Slovenskega Naroda. 774

Arhitekt Franc Dušan Petelin

Fedora Danila roj. Ivančič

poročena januarja 1921.

Ljubljana

Celje

Brez posebnega obvestila.

Proda se 15 m³ orehovega lesa v

blodih. Naslov pove upravnisti Slovenskega Naroda. 750

Maniša hiša

in več stavbenih parcel naprodaj. Naslov pove upravnisti Slov. Naroda. 697

Petroleji

in raf. svjetli, prodaje dokle zaliha traje, uz cjenu od 23 K po neto kg trg. tvrdka A. Wilczeka naslj. u Varšdina. 748

Proda se ženski šivalni stroj

Singler in otroški voziček. Oboje dobro ohranjeno. Ogleda se od 12 do pol 2 popoldan. Naslov pove upravnisti Slovenskega Naroda. 747

Prage (švelarje)

bukove, borove, vsako množino kupi po najvišji ceni Fr. Škrbec, trgovec z lesom, Miklošičeva c. 8, I. nadst. 757

11 krasnih pravih perzijskih preprog

se prodajo po zelo nizki ceni pri Novakovič, Židovska ulica 1. 761

Avskultant Mirko Detiček

Fani Detiček roj. Confident

poročena

Celje, dne 1. svečana 1921.

Brez posebnega obvestila.

CENTRALNA BANKA d. d. ZAGREB

PODRUŽNICA MARIBOR

naznanja, da se začela uređovati na Aleksandrovi cesti 46 (prejšnja kavarna Tegetthoff.) Izvršuje vse bančne posle, borzna naročila, izplačuje in izdaja akreditivo, ima dovoljenje izdajati uverenja, prodajati in nakupovati valute, devize in čeke.

Naprodaj popolnoma nova fina obleka za nevesto ali drugo damo. Ponudbe pod „Nevesta 749“ na upravo Slov. Naroda. 749

Sprejme se tako! **trgovski pomočnik** mešane stroke, prvovrstna moč in učenec. Trgov. Sterk, Črnomelj.

Vino izbrano, naravno, belo ali cviček, novo ali staro, po vrlo niski ceni na malo in veliko pošilja v poslanih sodik trgovina vina Ciglar Stubica, Hrvatsko Zagorje. 461

Strešno lepenko dobavlja takoj v vsaki množini najceneje tvrdka Jos. R. Puh, Ljubljana, Gradaška ulica 22, telefon 513.

Sepo posestvo - vinograd v bližini mesta Ptuj, približno 27 ha (6 ha vinograda, 6 ha sadnega vrta, itd.) 2 kompletno opremljeni hiši (ena z 8, druga s 3 sobami z vso pritliko) vse v prav dobrem stanju, je takoj na prodaj. Naslov pove uprava Slovenskega Naroda. 625

Prevzel sem zastopstvo prvovrstnih tvornic: nudim elektrotehnični material, betonsko železo, različne železni material in motorje. Zahtevajte ponudbe **Gjorgje Grujić** Beograd, Miletića ul. 15.

Električni likalniki

za vsako idočo napetost, 150 voltov, 220 voltov so takoj dobavni pri skladišču v Mariboru. Prodajalci dobe pri večjem nakupu ugodnosti v cenah. Družba za električno industrijo d. d. Maribor, Jurčičeva ulica 8. 737

Motor na sesalni plin „Astra“ madž. drž. zel. 32 HP off. kupljen 1. 1918 kompl. na kolesih montiran K 220.000
Motor na sesalni plin firme Langen & Wolf kompl. 30 HP off. K 180.000.
Lokomobila Schullerworth (Verbandmaschine) 25 HP z dvema cilindroma kompl. K 120.000
Motor na surovo olje (Wohanka & Co. Bpesti) 24 HP kompl. K 125.000
Stroji so v najboljšem stanju, ter se morejo takoj staviti v pogon. Resnim reflektantom priporočam, da se radi informacije pri meni zglase. Lekarna WACHA, Metlika.

Obvestilo.

Naznanjam, da gosp. Ing. L. C. Meurville z dnem 29. januarja 1920 ni več moj zastopnik in nima več pravice v mojem imenu prodajati blago oziroma na moje ime kaj kupovati in sprejemati tudi za me kakršnakoli plačila.

R. Driay, Ljubljana, Parfums.

Edina razprodaja Stanzer specialnega

MAVCA (GIPSA) ZA SHS

Alabaster za zobotehniko 220 K } za 100 kg inkl. vreča loko
Alabaster za modele 180 K } vagon
Stukatura za elektrike 140 K } Ljubljana nudil

Kosta Novaković, Ljubljana, Zidovska ulica 1.

Naročite takoj Ljubljanski Zvon letnik 1921.

Ljubljanski Zvon je najstarejši in najboljši slovenski leposlovni mesečnik. Novi letnik je bogato založen s celo vrsto povesti in člankov, ki bodo zanimali vsakogar. Izide v novi opremi. Celoletna naročnina znaša 180 K, polletna 90 K, četrtletna 45 K. Naročnina se pošilja na Upravišstvo „Ljubljanskega Zvona“, Ljubljana, Sodna ulica 6. 591

VINO

staro in novo priporoča po zmernih cenah v svoji zalogi tvrdka **Jernej Stelč v Sp. Siški.**

Pozor, trgovci s klobuki!

Vsakovrstne klobuke od 160 K naprej imam v veliki zalogi; tudi lepe velourne klobuke. **Franjo Čerar, tovarnar v Slobu, pošta Domžale.** Tovarna je oddaljena 7 minut od postaje Domžale. Cene primerno nizke, postrežba točna.

Baterije prima na debelo in na drobno priporoča **IGN. VOK, Ljubljana, Sodna ulica 7.**

Klavirji na obroke

in na posodo pianini, harmoniji, violine in vse orodje za godbo. Strune na drobno in debelo. **Alfonz Breznik, bivši učitelj Glasb. Matice Kongresar trg št. 15. pri nuški cerkvi.** 8575

Bez konkurencije.

Mašinsko ulje, Regal O, najboljšeg kvaliteta, prodaje na veliko in drvenim buradima, i mustre šalie na zahtev **Jovan Jovanović i Kemp., Beograd, Sremska ulica br. 9. Telefon 15 — 23.** 315

Trstije za strope izdeluje in prodaja na debelo in drobno m² po K 4-80 pri večjih naročilih znaten popust. **Steiner Anton, Ljubljana, Jeranova ul. 13. Traova, 26.**

Hiša v sredini mesta, pripravna za trgovino, se prod. Ljubljana, Florijanska ulica št. 10. Pojasnila daje g. Leo Jelovšek, Vrhnika. 705

Anončni zavod Drago Beseliak Ljubljana, Cankarjevo n. 5. Oglasni oddelk sprejema oglase vseh vrst v vseh listih v tu in inozemstvu. Proračuni, nasveti, preizkusi, Nudi vsestransko obsežne ugodnosti. Oskrbni kišje. D. pisuje v vseh jezikih.

Prvovrstne delavce glavniške stroke

išče **tvornica glavnikov v Zagrebu** proti dobri plači in naturalnemu stanovanju. Pojanila daje Anon. zavod DRAGO BESELIJAK, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje št. 5.

Kraljevina S. H. S. 1921.

Almanah izide v krasni obliki in okusni izdaji in bo za vse kroge kot vodilna knjiga na Jugoslaviji z ozirom na postanek in razvoj, ustroj in industrijski razvoj kraljevine. Glavno uredništvo v Novem sadu je poverilo zastopstvo za Slovenijo in Dalmacijo tvrdki **Drago Beseliak, Anon. in inf. zavod Ljubljana, Cankarjevo n. 5.** ki prevzema izključno vsa naročila in plačila za knjigo in oglase. Almanah bo tiskan v 4 jezikih in več tisoč izvodih. Knjigo in oglaševanje v njej točno priporoča: Glavno uredništvo Almanaha **Kraljevina S. H. S. 1921** Novi sad.

Tvornica keksov, prepečenca, oblatov in vafelinov V. BIZJAK in DRUG

Rogaška Slatina priporoča svoje fine izdelke.

Beli cviček (Schiller) in prvovrstna vilanjska rdeča vina, stara in nova, nudim po najnižjih dnevnih cenah. Posodim sode; sprejemam dobro vpeljane zastopnike.

Viljem Schuth, vinogradnik, Villany. **Moderna vila** 8 sob z vsemi pritliklinami, krasna lega, lep vrt, moderni komfort, električna razsvetljava, na željo krasno meblirana, se radi izselitve prod. Slika, načrte ima Anon. inf. zavod **Drago Beseliak, Ljubljana, Cankarjevo n. 5.** 781

Nogavice z znamko „ključ“ in brez nje pri Tvornici čarapa, Sarajevo. Zahtevajte cenik. Par nogavic znamke „ključ“ traja kakor 4 pare drugih.

Ugodna prilika se nudi trgovcu ali privat. kapitalistu z nakupom tvornice in zemljišča v sredini Ljubljane z lepim vrtom. Potrebna gotovina pol milijona kron. Natančneje pod „500.000/582“ na upravišstvo „Sloven. Naroda“.

Vrlo važno za kučevalstnike i graditelje kuća! **Blagajne za uzidati.** Prištednja na prostoru, sigurnost vatri i provali. — Blagajne u svim velicina na skladištu. Asbestni ormari za knjige, blagajne sa pultom. Opis na zahtjev badava. **Notter I drug - Zagreb, Telefon. 1-27**

Prispjeli „Kontinental“ pisali strojevi sa latinicom ili cirilicom. Vrpce za sve pisace strojeve, karbonski papir i sav ostali pribor. **Notter I drug, Zagreb. Tel. 9-27.** Vlastita mehanička radiona. Vlastita mehanička radiona.

Prva trgovska hiša

v sredi Maribora z veliko trgovino in stanovanjem se takoj prod. Dopisi pod „Redka prilika“ na anončno ekspedicijo AL. MATELIC, Ljubljana.

Notar dr. Andrej Kuhar je odprl svojo pisarno v Ljubljani, Kolodvorska ul. št. 3.

„Korana“ d. d. za trgovino in industrijo, Zagreb, Jurišićeva ulica 6, kupuje in prodaja **koruzo, fižol, oves** in vse drugo žito in mlinske proizvode. Vedno v pravi promptno blago za **pasivne kraje.** **Telefon 19-29** **Brzojavi: Korana** **Podružnice: Gospić, Vrhovine, Pitomača.**

Rudolf Pevec trgovec v Mozirju,

je otvoril svojo podružnico v Beški, Srem, v bližini Beograda in Novega Sada ter bode v položaju najceneje in najkulantneje postreči vso Slovenijo s pšenico, koruzo, ječmenom, ovsem, vsakovrstno moko, slanino, mastjo, svinjama, vinom karlovačkim in banatskim, vse najceneje po dnevnim cenam. Naročila naj se pošiljajo direktno na tvrdko **Rudolf Pevec v Beški, Srem.** Naslovi: **Pevec, Beška, Srem.** Nakupoval bodem direktno od kmetov ter bodem mogel konkurirati z vsako drugo tvrdko. Obenem se bodo tamkaj prodajale deske, les in drogi. Slovencem se bodo brezplačno dajale eventuelne informacije. Za mnogobrojno naročilo se priporoča

Rudolf Pevec, prva slovenska tvrdka v Sremu.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

Podružnice: Split, Celovec, Trst, Sarajevo, Gorica, Celje, Maribor, Borovlje, Ptuj, Brežice. **LJUBLJANA - STRITARJEVA ULICA 2.** se priporoča za vse v bančno stroko spadajoče posle. **Prodaja srečke razredne loterije.** **Delniška glavica K 50.000.000.** **Rezervni zakladi K 45.000.000.** **Telef. štev. 261 in 413.** **Brzojavni naslov: „Banka“, Ljubljana.**